

KARMS

46

Svarbesni įvykiai prieš 10 metų.

1920 m. lapkričio mėnuo.

10 d. Giedraičių rajone lenkai didelėmis jėgomis su artilerija puolė Pustylkų ir Papiškių kaimus. Pustylkoje paėmė mūsų uztvarą iš 15 žmonių ir 1 sužeidė. Kita lenkų grupė puolė per Santakus Magūnų kaimą. Po atkaklių kautynių lenkai iš Pustylkų ir Santakų išmušti. Paimti 2 lenkų kareiviai nelaisvėn ir keletas užmuštų ir sužeistų.

Šiaurėje lenkai puolė Turmontą, Smalvas ir Salaką. Mūsiškiai po kautynių iš šių punktų buvo priversti atsitraukti. 1 lenkų karininkas sužeistas.

11 d. Musninkų rajone ties Dravičių kaimu įvyko su lenkais susirėmimas. Mūsiškiai su granatomis lenkus išvaikė: 4 lenkai buvo sužeisti, mūsiškių 1 užmuštas.

12 d. Dubingių - Jonišio bare lenkai užėmė Šereiškių kaimą ir norėjo apsupti Jonišio miestelį.

Šiaurėje mūsiškė uztvara, išmušusi lenkus, vėl užėmė Salako miestelį. Lenkų žvalgai nuo Smalvų buvo prisiartinę prie pat Zarasų, bet buvo tuojau išvaikyti.

Sumiliškių rajone lenkai puolė Stravką, Padvaronis, Padumblę ir Zailgius, bet visur buvo atmušti.

Vievio rajone lenkai puolė keliose vietose mūsų uztvaras, bet buvo atmušti.

13 d. Musninkų rajone mūsų žvalgai išmušė lenkus iš Pukiškių, Pakalnės, Europos ir Geišiškių. Mūsiškių 2 sužeisti. Lenkų 4 užmušti ir 12 sužeistų. Vėliau lenkai puolė Keiminius ir Skietorius, bet buvo atmušti.

Giedraičių rajone lenkai puolė Taukelių kaimą, bet puolimas buvo atremtas. Puolant lenkams Santakų kaimą, mūsiškiai buvo priversti atsitraukti, bet vėliau mūsiškiai lenkus iš Santakų vėl išmušė.

Joniškio rajone mūsiškiai išvaikė lenkus iš Bijūnų kaimo.

Zarasų rajone lenkai išstatė savo sargybas Boreikiškiuose.

Valkininkų - Rudziškių rajone lenkai, šarvuoto traukinio padedami, puolė Leipūnų kaimą, bet mūsų artilerijos ugnimi buvo atmušti.

14 d. Vievio rajone mūsiškiai tarp Jateliūnų ir Lazdėnų nuėmė lenkų sargybą. Čia paėmė 11 lenkų nelaisvėn, 3 sužeidė ir 1 užmušė.

Musninkų rajone lenkai su artilerija puolė Skieterių ir Keiminčių kaimus, bet mūsų artilerijos ugnimi buvo išsklaidyti.

15 d. Musninkų rajone lenkai didelėmis jėgomis su kulkosvaidžiais puolė Skieterių kaimą ir buvo jau užėmę, bet vėliau mūsiškiai granatomis lenkus išmušė.

Linkmenų rajone lenkai užpuolė ir suėmė mūsų sargybą iš 9 žmonių.

Lenkai užėmė Salako miestelį.

Lazdijų rajone lenkai puolė mūsų sargybą Dumblių dvare.

Lenkai apiplėšė Varėnos miestelio gyventojus.

16 d. Širvintų rajone lenkai puolė mūsų sargybą Ramaškonų kaime, bet buvo atmušti. Mūsiškių 1 sužeistas.

Musninkų rajone lenkai puolė Keiminių kaimą, bet buvo atmušti.

Lazdijų - Cipliškių plente ties Dumbliais lenkai apšaudė mūsų sargybą.

Valkininkų - Rudziškių geležinkelio linijoje lenkai su artilerija ir šarvuotu traukiniu puolė Leipūnų ir Geceniškių kaimą ir privertė mūsų uztvaras iš ten pasitraukti, bet mūsiškių kontrataka lenkai buvo vėl išmušti. Mūsiškių 1 užmuštas ir 2 dingę be žinios. Lenkų 4 raiteliai ir 4 arkliai užmušti ir paimta grobio 2 kardai, 8 šautuvai, 2 revolveriai ir 4 balnai.

Ties Rudziškiais mūsų uztvara, susikovusi su lenkų raitininkais, užmušė 4 lenkų arklius, kiti lenkai raiti pabėgo, o pasilikę 4 kovėsi su mūsiškiais, kol visi žuvo.

Dar kartą primename!

Daugelis rašančiųjų dažnai pamiršta, kad spaudai skiriami dalykai yra svarbūs ne tik turinio, bet ir formos atžvilgiu. Vadinasi, turi būti ne tik taisyklinga kalba parašyti, bet ir visai aiškūs, lengvai įskaitomi.

Nors ir geriausio turinio būtų dalykėlis, bet jei jis neaiškiai, neįskaitomai parašytas, negali būti spausdinamas, nes gaišina laiką redakcijai ir spaus-

tuvės darbininkams. Sunkiai įskaitomi rankraščiai mažina raidžių rinkėjų darbingumą ir net dienos uždarbį.

Kas brangina kitų laiką ir savo raštų turinį, turi rašyti aiškiai ir švariai. Tam reikalui geriausiai tinka rašomosios mašinėlės. Tačiau, kas tų mašinėlių neturi ir jomis naudotis negali, bet vis tik rašo nepakenčiamai, tad tegu duoda kitam, aiškiai rašančiam perrašyti. Ateityje netvarkingų ir neaiškiai rašytų rankraščių nei skaitysime nei spausdinsime.

REDAKCIJA.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

KARYS

LIETUVOS KARIJOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XII metai

Kaunas, 1930 — VYTAUTO D. — m. lapkričio m. 13 d.

Nr. 46 (598)

SVEIKA, BRIVĀ LATVIJA!

Mūsų artimiausioji kaimynė valstybė Latvija lapkričio mėnesį švenčia dvejas sukaktuves — lapkričio 11 ir 18 d. d. Pirmosios sukaktuvės, vadinamos Lačplesio švente, mini didelį laimėjimą, kai latvių pulkai smarkiu puolimu sutriuškino po pat Ryga sugulusius bermontininkus. Ištisą mėnesį bermontininkai buvo užėmę kairįjį Dauguvos krantą ir kovos ėjo pačiame Rygos mieste. Bet Dauguvos pereiti bermontininkams nepasisekė, o lapkričio 11 d. latvių laimėjimas juos privertė bėgti ne tik nuo Rygos, bet ir iš visos Latvijos, paskui ir iš Lietuvos. To laimėjimo diena yra Latvijos karo ordino „Lačplėsis“ metinė šventė.

Antrosios sukaktuvės tai Latvijos nepriklausomybės paskelbimas 1918 m. lapkričio 18 d. Paskelbimo aktas įvyko Rygoj, valstybės teatro rūmuose, dalyvaujant Tautos Tarybai ir gausiai susirinkusiems visuomenės atstovams. Lapkričio mėnesį Latviją de facto pripažino Anglija.

Nedaug metų, bet daug didžiųjų ir audringų įvykių yra praėję nuo to laiko kai mes ir mūsų kaimynai sukūrėme nepriklausomas valstybes. Mūsų likimai susiję vieni su kitais, dažniausiai bendros mūsų bėdos, bendrai ir džiaugsmu džiaugiamės. Tad visada minime vieni kitų šventes ir sukaktuves.

Beveik kartu su mūsų valstybių gimimų, gimė ir jų tampresnio bendradarbiavimo bei sąjungos idėja. Deja, kasdieninio gyvenimo klausimai ir reikalai, maži nesuipratimėliai trukdė ir ligšiol tebetrukdo sąjungos sudarymą. Pirmą norėta ją sukurti iš viršaus, vyriausybės susitarimu. Tačiau gyvenimo praktika nurodė kitą ke-

lią — pamažu, bet tikrai. Būtent, abiejų tautų visuomenių susiartinimą įvairiose gyvenimo srityse.

Galima pasidžiaugti, kad šie-

Albertas Kviesis, dabartinis Latvijos valstybės prezidentas.

metai latvių - lietuvių susiartinimo darbe buvo ypatingai aktyvūs. Jei sistematingai suminėti visus visuomeninio susiartinimo reiškinius šiais metais, išeitų ilgas sąrašas, bet užteks paminėti svarbesnius. Pirmoj eilėj minėtina literatūros sritis, nes knyga nėra koks pereinamas reiškinys, bet svarbus įnašas į susiartinimo idėjos propagandą. Žymusis latvių rašytojas A. Erss išleido knygą „Lietuva“, kurioj labai simpatyškai apibūdina savo išpūdžiuose mūsų kraštą ir patiekia plačią informacijų žinių. Gerai mus pažįstantioji rašytoja E. Prūsienė šiais metais išleido knygą „Kunigas Karys“, kurioj vaizduojama spaudos draudimo gadinės kovos ir lietu-

vių tautos atgijimas. Knyga parašyta romano forma ir turi nemažą pasisekimą. Trečias rašytojas J. Jaunsudrabinis išvertė mūsų Vaičiūno dramą „Tuščios pastangos“, kuri bus vaidinama Latvijos valstybiniam teatre. Latviai stato jau trečią mūsų veikalą, nes anksčiau buvo statyta „Blinda“ ir „Nuodėmingas angelas“. Rašytojų ir teatro darbuotojų bendradarbiavimas šiais metais sutvirtintas asmeniškų susipažinimų. Latvių rašytojai ir žurnalistai dideliame skaičiuj buvo atvykę į Vytauto Didžiojo iškilmės, o atskiri rašytojai po kelis kartus lankėsi įvairiomis progomis. Mūsų žurnalistų grupė atliko plačią kelionę po Latviją. Teatrų direktoriai užmezgė sistemingą bendradarbiavimą ir susitarė dėl vaidinimų keitimosi. Šį mėnesį Rygoj gastroliavo mūsų operos dainininkai, o gruodžio mėnesį atvyks latvių dainininkai. Plačiai dalyvavo Latvija ir mūsų šių metų žemės ūkio ir pramonės parodoj, tuo užmezgdama praktiškus prekybinius santykius. Tai realus žygis, nes duodami vieni kitiems uždirbti, elgiamės išmintingiau, negu kad savo rinką užleidžiame išnaudoti visai svetimoms, net priešingoms jėgoms. Ryšy su paroda ir Vytauto iškilmėmis, iš Latvijos atvyko nepaprastai daug ekskursantų. Be to, šiais metais vedamos derybos dėl Latvijos Lietuvos prekybos sutarties sudarymo, kas žymiai prisidės prie santykių sutampėjimo.

Sveikindami kaimynų ir brolių valstybę nepriklausomybės sukaktuvėse, linkime, kad ir kiti metai būtų ne mažiau vaisingi susiartinimo reiškiniais.

J. Paleckis.

Latvijas kariuomenės parado aikštė Rygoje.

Išpažintis.

*O, pamenu pavasario vakarą kaime —
Alyvos pražydušios soduose snaudė...
Pavasari! — buvai man laimė:
Nubudusi meilė širdyje sugaudė...
Pavasari žydinčiuos soduos atskrido,
Kaip rytas liepsnotas, meilė pirmoji;
Nulenktą galvą ji mano išvydo
Ir širdį, kad jai tik liepsnoja.
Nulenčiau galvą. Bet sieloje mano —
Išaušo rytmečiai liepsnoti...
Brangusis vakare, tamsioje tylumoje
Atėjai laimės man dovanoti.
Tylumoje skendo pražydę alyvos,
Nes girtas vėjas žieduos miegoje,
Mylimos akys, kaip plačios marios
Meilei, vien meilei šypsojo...
O šiandien — kitos man akys šypsos,
Šiandien Tėvynei veidą bučiuoju,
Šiandien Tėvynei aš širdį juntu —
Ir savo širdį jai dovanuju!*

Grand. P. Vaitiekūnas.

Dalių korespondencijos ir nepasitenkinimas.

Kai tenka išgirsti nusiskundimų ir nepasitenkinimų dėl dalių korespondencijos ir net iš rimtų žmonių — keista darosi. Rodos, kad į laikraštį žiūrima, kaip į kokį maišą, kur galima sukišti viską, ką tik nori rašantysis, visai neatsižvelgiant į tai, ar bus įdomu „Kario“ skaitytojams ir ar naudinga bei svarbu kitoms dalims ir platesnei visuomenei, kuri domisi mūsų laikraščiu.

Tokia klaidinga nuomonė susidaro gal dėl to, kad kai kurie į „Kari“ žiūri labai siaurai, kaip į savo da-

lies laikraštuką. „Karys“ juk tarnauja ne tik visai kariuomenei, bet visoms mokykloms, šauliams. Ji skaito ir daugelis civilių, kurie domisi mūsų kariuomene ir kuriems rūpi savo krašto gynimo reikalai. Todėl daugelis korespondencijų, kur aprašomi vietinio siauro pobūdžio dalykėliai bei eiliniai būtini tarnybine programa nustatyti darbai daugeliui visai neįdomūs, net nuobodūs, nes jie kartojasi visose dalyse ir net ne vieną kartą metuose. Nuolat ta pati tvarka ir nuolat tos pačios kalbos.

Visai kitas dalykas, jei tie patys įvykiai (šokių vakarėliai, naujokų priesaikos, mokomų komandų išleistuvės ir t. t.) įneša ką nors naujo, turinčio bendros reikšmės bei svarbesnio pamokymo. Tada verta rašyti.

Bendrai, kaip rašyti, kada ir kas, jei norima, kad korespondencija būtų įdomi ir patektų į laikraštį, — apie tai jau daug buvo kalbėta „Kary“. Žiūrėk: „Keletas žodžių tiems, kurie rašo arba nori rašyti“ (1929 m. 193, 214, 231, 245 „Kario“ psl.), „Mūsų korespondentams“ (1930 m. 297 psl.) ir „Kaip rašyti į laikraštį“ (1930 m. 894 psl.).

Tie korespondentai, kurie visus tuos nurodymus turi galvoj ir vykdo juos, niekad nenusiskundžia, nes visos jų korespondencijos laukiamos ir mielu noru dedamos.

Keista būtų manyti, kad „Kario“ redakcija, kuo daugiausia rūpindamasi mūsų kariuomenės darbų ir jos garbės iškelimu, atmestų tai, kas vertinga, kas nors kiek patarnautų tam reikalui. Jei korespondencija nepateko, arba smarkiai sutrumpinta išėjo, arba, pagaliau, gerai nesuprato korespondentas tų straipsnių bei reikalavimų, tad verčiau tesikreipia į redakciją pats arba laiškų — ir bus išaiškinta, kaip dirbti.

Aprašant kokį nors įvykį arba asmenį, visada svarbu pažvelgti į jį platesniu bendros reikšmės mastu, o ne tik savo dalies akimis. Toks kriterijus bei įvertinimas būtinais reikalingas, kad korespondencija patektų į laikraštį ir būtų įdomi kitiems skaityti.

M.

Mūsų jubilatai

1905 — 1930

Pulk. Adolfas Birontas gimęs 1885 m. Kretingos mieste. Moks-
lus ėjo Palangos progimnazijoje,
paskui Petrapilio gimnazijoje ir,
pagaliau, Maskvos universiteto
farmacijos skyriuje

Nuo 1903 m. tarnavo aspiran-
tu rusų 23 pėst. divizijoje, kuri
stovėjo dabartinės Estijos įgulo-
se. 1905. XI. 25 d. gavo pirmą
karininko laipsnį ir išbuvo tarny-
boj iki 1907 m. pradžios, kol už-
sibaigė rusų japonų karas ir rusų
kariuomenės demobilizacija.

Prasidėjęs 1914—1918 m. didž.
karui, pulk. Birontas iš karto bu-
vo mobilizuotas ir su 280 pėst.
pulku nusiųstas į austrų frontą,
kur pasižymėjo kautynėse ir smar-
kiausiai pagadino savo sveikatą. 1915
m. vengrai paėmė pulk. Birontą į
nelaisvę. Tačiau, metams pra-
slinkus, jis buvo pripažintas inva-
lidu ir grąžintas į Rusiją. Kiek
pasitaisęs pulk. Birontas vėl buvo
rusų mobilizuotas ir paskirtas į
nerikiuotės tarnybą.

Į Lietuvos kariuomenę pulk.
Birontas įstojo 1919. II. 7 d., buvo
kiek vėliau pripažintas visai ne-
tinkamu tarnybai (dėl silpnos
sveikatos), bet vis dėlto pats pa-
norėjo likti kariuomenėje sava-
noriu. Buvo komendantu Kre-
tingoje ir Šiauliuose, bermontininkų
gaujoms siaučiant Žemaičiuose.
Dalyvavo kovose prieš juos, vado-
vavo atskirai rinktinei. 1919 m.
pabaigoj paskirtas geležinkelių
karo viršininku. Silpna sveikata
neleido jam ilgiau pasilikti šioj
svarbioje vietoje, 1921 m. gale
pulk. Birontas pasitraukė iš tarny-
bos. Bet 1922—1923 metais jis vėl
tarnavo kariuomenėje, sukūrė 2
pasienio pulką ir vadovavo jam.

1924—1927 m. pulk. Birontas
išbuvo atsargoje. Tarnavo Klaipė-
dos muitinėje, organizavo Klaipė-
doje valstybinių įstaigų valdinin-
kų sąjungą, į kurią įėjo arti 1500
narių, vadovavo šiai sąjungai ir re-
dagavo laikraštį „Lietuvos Val-
dininkas“.

1928 m. pulk. Birontas grįžo į
kariuomenę ir paskirtas Vyr. Štabo
rikiuotės skyriaus viršininku. Vė-
liau pakeltas į pulkininko laips-
nį.

Nuo 1928. III. 28 d. pulk. Bi-
rontas pirmininkauja Lietuvos
kariuomenės savanorių — kūrėjų
komisijoje. Jis labai rūpinasi sava-
norių reikalais, nesigaili šiam dar-
bui nei laiko, nei sveikatos. Pulk.
Birontas atstovauja Kr. aps. mi-
nisteriją Vytauto Didžiojo Vy-
riausiajame komitete. Rašo kariš-
kais klausimais „Vaire“, „Karde“,
„Lietuvos Aide“ ir kit. laikraš-
čiuose.

Už savo didelius nuopelnus
Lietuvai ir pasižymėjimus kovoje
su priešais pulk. Birontas apdova-
notas ordinais: Vytauto Didžiojo
— 3 laipsniu, Vyties Kryžiaus —
I rūš. 3 laipsniu, D. L. K. Gedi-
mino — 3 laipsniu ir medaliais:
savanorių — kūrėjų, Lietuvos
nepriklausomybės dešimtmečio ir
Latvijos nepriklausomybės dešimt-
mečio.

Pulk. leit. Petrauskas kilęs iš
Kėdainių apskr. Gimė 1882 m.
Mokėsi Talino gimnazijoje. Dar
prieš rusų - japonų karą 1903 m.
įstojo aspirantu į rusų kariuome-
nę ir tarnavo dabartinės Estijos
ribose, toje pačioje pėstininkų di-
vizijoje, kur teko tarnauti ir pulk.
Birontui. 1905. X. 22 d. buvo pa-
keltas į pirmąjį karininko laipsnį
ir, išstarnavęs dar metus, paleistas
į atsargą.

Iki pat didžiojo karo pulk.
Petrauskas tarnavo valdininku ru-
sų valstybės kontrolės įstaigoj
Kaune. Čia dar 1907 m. sukūrė
sporto draugiją, į kurią įėjo ne-
maža lietuvių, nenorinčių prisidėti
prie jau buvusių Kaune lenkiškų
sportininkų. 1911 m. ši draugija
surošė Kaune pirmąsias viešas
futbolo rungtynes, pulk. ltn. Pe-
trauskas buvo „mėlynųjų“ koman-
dos kapitonu.

Did. karą pulk. ltn. Petraus-
kas praleido pėstininkų eilėse, da-
lyvavo smarkiose kautynėse Osovco
tvirtovės apylinkėse. Vėliau tar-
navo armijų grupės (fronto) šta-
be.

Grįžęs į Lietuvą 1919 m. pra-
džioj įstojo karininku į Kauno
komendantūrą, paskui vadovavo
Kauno atskiram batalionui (dabar-
tinis 7 pėst. pulkas). Iš čia per-
keltas bataliono vadu į 4 pėst.
pulką. Dalyvavo žygiuose ir mū-
šiuose prieš bolševikus, bermon-

tininkus ir lenkus. Nuo 1922 m.
buvo perkeltas Kauno geležinke-
lių stoties ir ruožo komendantu.
1928 m. pakeltas į pulk. leit. laip-
snį. Dabar pulk. leit. Petrauskas
tarnauja susisiekimo dalies vedė-
ju Vyr. štabo IV skyriuje, o be-
to, eina geležinkelių komendanto
pareigas.

Pulk. leit. Petrauską gerai pa-
žįsta visi medžiotojai, jis yra vie-
nas uoliausių medžioklės mėgėjų,
sunaikinęs nemažą skaičių mūsų
ūkininkų priešų — plėšriųjų žvė-
rių, apsaugojęs gyvybę daugybei
žmonių prietelių ir ištikimų tarnų
— naminių gyvulių.

Nuoširdžiai palinkėsime gerb.
jubilatams dar ilgus metus sėk-
mingai darbuotis brangios tėvynės
ir jos garbingos kariuomenės nau-
dai mūsų eilėse.

„Atsarginis“ Petras namie.

Baigias trumpa dienužėlė,
Šaltas vakaras ateina.
Sėda, slepias saulužėlė
Už kalnelių. Naktis eina.
Rausvos žaros dangų kloja,
O šešėliai žemėj kybo.
Štai pilkoje tamsumoje
Žiburėlis rausvas žiba.
Čia po darbo šeimynėlė
Susispietus šnekučiuoja.
Verda valgį motinėlė,
Rūko tėvas sau kerčioje.
Ramus džiaugsmas sielas pildo,
Šviečia šypsena ant veido,
Liūdesėlį juokas dildo —
Jų Petruką jau paleido.
Jis kariuomenėj tarnavo —
Pusantrų metelių buvo;
Šit namo jau parvažiavo, —
Linksmas, sveikas, nepražuvo.
Kai jis grįžo — trečia diena.
Pasakoja naujienėles
Jam močiutė. Kaip jie šieną
Grėbė kiauras dienužėles,
Dobilai kaip šiomet augo,
Baltos bulvės kaip derėjo,
Kaip jie sodą naktį saugo,
Kaip rugeliai dygt pradėjo...
Staiga šuo kieme sulojo,
Einant svečią pasitiko.
Tuo duris subaladojo,
Pasirodė galva Miko.
Po jo žengė Aleksiejus
Ir Antanas Adomaitis,
Paskui sekė dar Motiejus,
Senas dėdė Vizgirdaitis.
Petru rankas visi kratė,
Visi laimės jam linkėjo.
„Atsarginį“ kaip pamatė,
Žilas dėdė pralinksmėjo.
„Kaip gyvuoji? — Petrą klausė,
„Kas ten Kaune begirdėtis?“
„Ar į Vilnių greit keliausit?“ —
Smalsiai klausė jį jo tėtis.
Petras sakė, pasakojo,
Kariuomenė kaip gyvena,
Kaip žaliai jie kalne jojo,
Kaip dainavo dainą seną.
„O dabar tai paklauskite,

Kaip tarnybos baigėm dienas,
Kaip gyvenom, pamatykit,
Kas kareivis yr' per vienas.
Į teatrą karius leido,
Gražią dramą mums parodė.
Krito ašara ant veido,
Kai „Kęstučio mirtį“ rodė.
Kunigaikštis toks barzduotas
Aštrų kardą rankoj kelia,
Kad tik smūgis būt suduotas,
Kurs pastoja jojo kelią —
Ar kryžiuotis, ar Jogaila,
Kas tėvynę tik parduoda, —
To Kęstučiui jau negaila,
To dienele laukia juoda.
Kaip erelis šalį gina,
Vytautas jam džiaugsmo teikia.
Tik Jogaila pinkles pina,
Su kryžiuočiais kartu veikia.
Vargšas, vargšas tas Eimutis, —
Toksai jaunas bernužėlis, —
Kaip liūdėjo jis Laimutės,
Josios meilės, širdužėlės.
Kai Kęstutį mūs' pasmaugė,
Vedė Vytautą į rūsį,
Kaip linksmi jo priešai staugė:
„Tu, paukšteli, čia supūsi!...“
Tik išgelbėjo mergelė
Mūsų Vytautą garsingą:
Ji padėjo sav' galvužę,
Rado mirtį taip garbingą.
Ir žynys ne veltui šaukė,
Kad prakeiktas bus kiekvienas,
Kurs tėvynės galo laukia,
Kurs skaičiuoja josios dienas.
Kad be Vilniaus — nēr Lietuvos,
Šitaip yra, šitaip bus vis,
Jau nuo amžių šitaip buvo:
Nėra Vilniaus — mirs lietuvis. —
Paskui pulkinink's šarauškas
Tokią kalbą mums pasakė,
Kad tėvynė yra viskas,
Dėl ko širdys mūsų plakė,
Dėl ko žemėn mes atėjom,
Kam kariuomenėj tarnavom,
Kam mes kraujo tiek praliejom,
Kad dar Vilniaus neatgavom...
Jis mums laimės palinkėjo,
Dirbti labui tik tėvynės,
O ne leist jėgas ant vėjo, —
Laukti kovos žūtbūtinės. —
Paskui ėjom į Muziejų,
Į Tautos mūsų šventovę,

Kur sukaupta tiek idėjų,
Kur pamatėm mes tikrovę,
Laisvės karą atvaizduotą
Ir istoriją senovės.
Kiek mums smūgių buvo duota,
Kol pasiekėm mes gerovės!...“
Daug dar Petras pasakojo,
Ką jis matęs ir girdėjęs,
Kur manevruose nakvojo,
Ką mieste jisai regėjęs.
Ko dar šiandien nesuspėjo —
Ryt pabaigti jis ketino,
Nes gerklė išdžiūt pradėjo,
Pasilsėti jį vadino.
O kaimynai tik stebėjos,
Traukė pypkes ir pūkšėjo:
Kaip gerai ten Petru ėjos,
Kokių „cūdų“ ten regėjo.
Kai kaimynai iškeliavo
Mėnesėlis skaidriai švietė,
Gelsvus lapus jis bučiavo,
Poilsėlio saldžiai kvietė.

Jaun. san. pusk. A. Bernotas.

Kareiviai paruošia sau maistą žiemai.
9 p. p. foto

U Ž L A I S V Ė .

Drasūs narsuoliai, Lietuvos sūnūs,
Garbė jums žydės amžinai!
Jūs iškovojojot brangiąją laisvę,
Taip mielą, taip lauktą senai.

Tėvynės laisvės ugnelė liepsnoja,
Nešdama džiaugsmą tiktai.
O jūsų kapą rožės bučiuoja,
Šiltam vėjeliui papūtus švelniai...

Neverkit, močiutės sūnelių jaunųjų,
Praliejusių kraują dėl laisvės tautos:
Jie užsipelnė vainiką narsiųjų
Karžygių žemelės šventos.

Narsuoliai, ainiai galingų valdovų,
Padėkit mums rengtis į žygį drąsiai:
Vaduoti sostinę, mums brangųjį Vilnių,
Įkvėpkit jėgų kovoti narsiai!

V. Dulke.

Manevrų atsiminimai.

Susirinkusiems naujokams taip pasakojo Krivida:

— Jums dabar, vyrai, dar namai galvoje; vakaruškų armonika ausyse griežia; diržas pilvą spaudžia ir jokiū būdu negalite gražiai kulnimis sudaužti. Nežinote, kiek ko telpa kuprinėn; jums neaišku, kodėl, sakysim, būrininkas ant

ta. Tabako, degtukų taip pat „užsizopastijom“.

— Kur žygiuosim, kaip toli vyksim, nebuvo galvočiaus, kad išpėtų. Vieni sakė, kad į Simną, žemaičiai tikino, kad į Telšius, o Trakų apskrities eilinis slapta kuždėjo, girdi, vyručiai, tiesiai Vilniun mausim. Vežimuose, girdi, ne

— Nieko! Dar ir tu galėtum užsisėsti, — šypsodamasis atsako.

Grižęs iš pulko štabo kuopos raštininkas išsitarė vienam, kad mes būsime mėlynieji, o priešas — baltieji.

— Duosim jam, net pažaliuos!

— Kur tau pažaliuos — angliu pavirs, — juokavome.

Labai kariškai buvom nusiteikę.

Pagaliau išsirikiavom aikštėje. Iš tiesų, pasiutiškai daug to pulko. Negali nė galo, nė krašto pamatyti. Ne tik pėstininkai, bet ir artillerijos iš kažkur atvyko. Šeši arkliai, kaip pečiai pabūklą traukia. Ot, kad taip tėvui į plūgą tokia porukė širmių, — pagalvojau. Švilpauk sau ardamas.

— Taigi stoviu ir žiūriu. Matau, atneria iš bataliono raštinės būrio vadas. Išsitraukė žemėlapi ir pradėjo aiškinti. Girdi, priešas ten ir ten, mes apsaugoje... mūsų būrys tokia ir tokia užtvara. Blusos numirė. Žinau, ką reiškia būti šonine užtvara. Per laukus, be kelių moklink ir spėk eiti kartu su keliu žygiuojančiomis dalimis. Nieko — manau: neišsigas Truikys. Tuoj movėm įstrižai nuo kelio į laukus, pradžioje visi kartu, vėliau išsiskirstę pradjom tikrą žygį.

Dažnai taip tekdavo po laukus vaikščioti, bet dabar kitoks jaus-

Tik ką atvykę naujokai

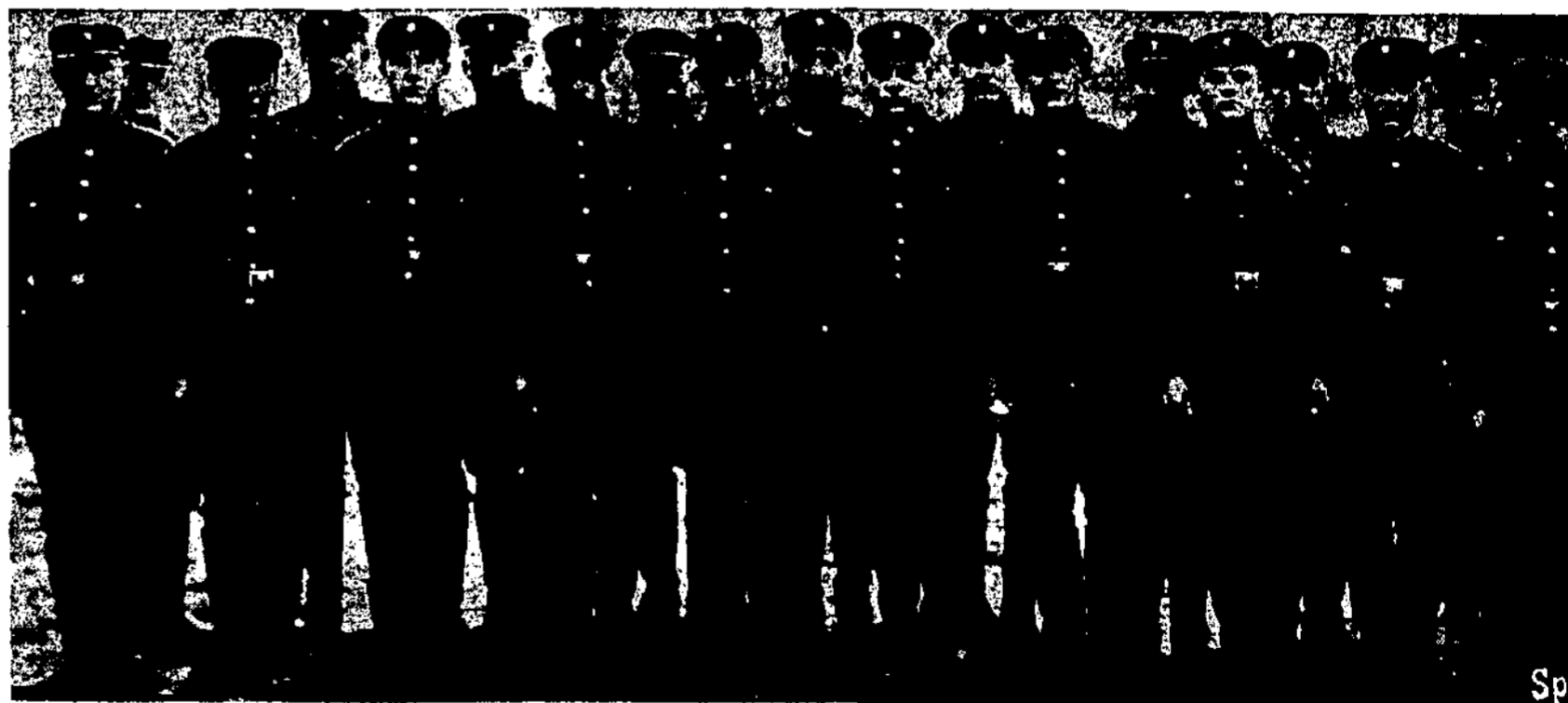
Balčiūno foto

antpečio tris baltas juosteles užsiuvenus; kam kuopoje viršila reikalingas. Bendrai pasakius, jūs dar mažai apie kariškus dalykus nusi-vokiate; — tik viena jums aišku, būtent: kiek pinigų piniginėj yra, kiek dešros, lašinių ar sūrio skrynelėj dar užsilikę. Šiuos dalykus tai tikrai žinote. O rikiavimai, pamokos — velniam! Sukiniai, raportai — kuriems galams! Taip dažnas manote. Apie visus šiuos daiktus, broliai, aš jums nepasakosiu, pagyvensit ilgiau, patys suprasit, kam visa tai reikalinga ir būtina. Norėjau šį kartą jums apie manevrus papasakoti. Kas tie manevrai — tai ne mano galvai viską tiksliai išdėti, man rūpi savo išpūdžiai.

— Dar vasarą, vyručiai, aš naujaučiau, kad manevrai tikrai bus. Mat, pastebėjau, kad viršila ir būrininkas naujus kareiviškus batus pranešiojo, vadinasi, ilgam žygiui rengias, nes naujais, tik iš sandėlio, netoli teneisi. Ir štai belaukiant, kaip perkūnas trenkė: pasiruošti ir laukti! Kuopoj kilo mažas triukšmas, truputį panašus į jomarką. Vyniojam milines, antklodes, kabinam katiliukus. Visą beveik turtą sulandinom kuprinėn. Kiekvienas apie save trūsėm ir šnypštėm sukaitę. Panašiai rengėmės, kaip į atlydus trečiojon parapijon. Pagaliau viskas sukrau-

duona, ne konservai, bet tikri šoviniai. Sako ir granatų pilnas brikas, tik iš viršaus malkomis apkrautas. O Drimba Jonas pasakojo, kad visa tai tyčia. Kaip, girdi, mes pajudėsime, kad kuprinės aukštelninką verčia, o geležinė kepurė pakaušį bukina.

Daugeliui nė nesvarbu buvo, kur vyksim. Laukėm, nekantra-

Tie patys naujokai antrą dieną

Balčiūno foto

vom, by tik greičiau. Norėjosi išmėginti nugaros atsparumas ir kojų miklumas. Jei ištesėsime žygiui, vadinasi, neveltui kareivio duoną valgom, batus plėšiam, šautuvą nešiojam. Švilpukui švilptelėjus, tuoj išsirikiavom. Stovim ramūs. Iš po šalmų akys tik blykčioja.

— Kaip tavo nugarą? — klausiu kaimyną.

mas. Eini atsargiau, dairaisi. Nors prieš mus gusarai jojo ir žvalgė, bet pėstininko jau toks kraujas, kad jis ir pats nori įsitikinti, ar nelikęs kur nors krūme ar vienkiemy baltasis. Žinai, raitininkas, švilptelėjo ir nulėkė, kaip viesulas!

Laukuose moterys bulves kasa. Jos pažiūri į mus ir vėl griebiasi darbo. O kur jauna mergelė, ta ne

taip greit imasi kaplį. Vis, mat, jauna širdis, bulvėmis nesitenkina. Nėr laiko mergelei žodį tarti. Permeti akimis nuo pakaušio iki blauzdų ir dūlini toliau. Jūs, vyrai, nesijuokit! Kalbu tiesą.

Betemstant sustojome kaime. Atsisėdęs kur nors pagriovij, jautiesi, lyg karaliaus soste būtum. Taip malonu ir gera ant širdies, kad, rodos, imtum ir išbučiuotum ne tik mylinąją, bet ir kuopos viėją už gardžią vakarienę. Tikrai! Po ilgos kelionės karštos sriubos šaukštas gardesnis, negu vištienos kepsnys. Pavalgęs dūmelį užtrauki. Sakau, malonesnio pasaulio

dalyko negali būti. Cigarai, papirosai — baikos prieš rankomis susuktą „bankrutką”.

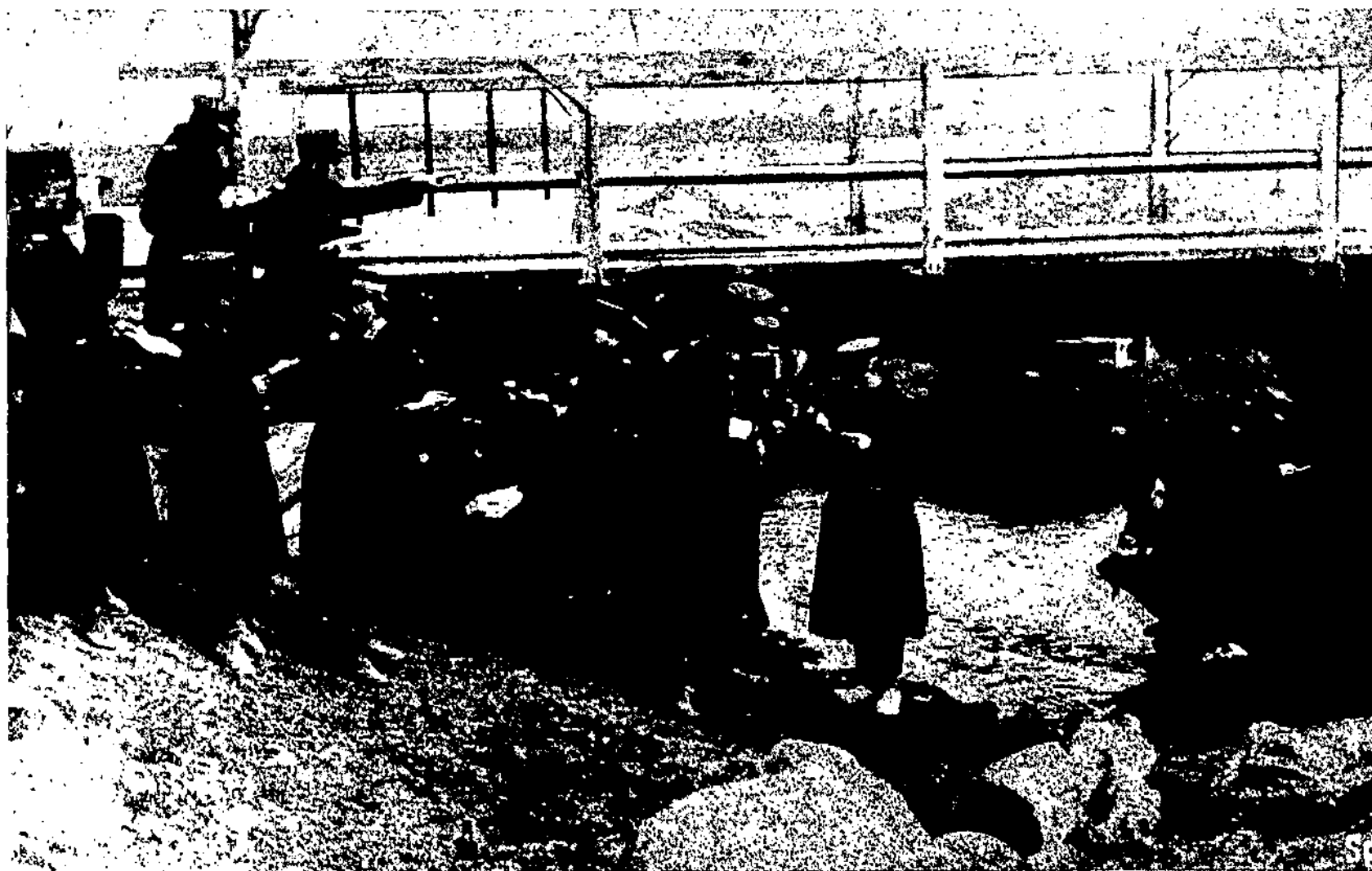
Po vakarienės vėl žygin! Keliais, laukais ir Prienai. Naktis. Tamsu. Tik anksti rytą pamačiau, koks miestukas. Nieko sau. Šaligatviai labai geri, nes per naktį teko ant jų išgulėti. Atsilošiau ir galvoju: kiek čia kojų mynė ši šaligatvį; mynė seni seni tėvukai, lazda pasiramščiuodami, klumpėmis šliapsėdami; išdidžiai žengė jomarked berno išblizgintas batos; kiceno mažu žingsneliu basi vaikai mokyklon. Bet šis šaligatvis ir lekerkų matęs; juo špacieruoja gim-

nazisčių ant aukštų užkulnių batukai; čia pat iš lėto gimnazisto kamašas taukši; ten švysteli mokytojos batukas. Taip galvodamas užmigau.

Miegu ir sapnuoju. Ant galvos, rodos, perlais ir žemčiūgais išpuošta karūna; aš pūkuose vartausi, ant kojų sunkūs aukso batai. Kažkas skambina fortepijonu. Tikras balius! Lyg vestuvės būtų, nės arklys, girdžiu, kartais sužvengia. O mergų! Didžiausias pulkas. Merkia jos man akį, o aš nieko. Manau: mirkčiok, nemirkčiok — karaliaus nepaviliosi. Pakeliu akis — lubose tikros žvaigždės žiba, salėj didžiulė elektros lempa šviesą žeria. Ir žinot, ką aš pamačiau? Nagi tikrą saulę. Dingo ir karūna ir aukso batai. Prieš akis mano draugai stovėjo.

Pakilau ir aš. Pasirąžiau. Sąnariai pabraškėjo truputį. Nieko. Gerai. Nusiprausęs visai atitokau. O kai kavos išverčiau porą samčių, dingo kažkur visi nuovargio likučiai.

Miestely pradėjo vaikščioti žmonės. Vieni, matyt, į darbą skuba, kiti šiaip sau dūlinėja. Kiekvienam įdomu pasižiūrėti į kareivį. Senos moterėlės sustojusios linguoja galvomis, vadinas, gailisi mūsų. Kelios gimnazistės, knygomis nešinos, iš lėto šaligatviu žingsniuoja. Ir jos pažiūri į mus. Mes šypsomės. Jos taip p. t. Ma-

Taktiški užsiėmimai lauke su liktiniais puskarininkiais. 8 p. p. foto.

Į kariuomenę.

(Iš naujoko dienoraščio.)

Dar tik keletas dienų praslinko nuo to laiko, kada, bevaikščiodamas po turgų, sutikau kelioliką pažįstamų vyriokų, kurie, karinę prievolę atlikę, grįžo į namus. Visi tokie išdidūs, vaikščioja po turgų galvas aukštai iškėlę, krūtines ištempę. Keletas net ir kareiviškus mundurus įsigiję. Patinka jiems kariški daugiau, negu civiliški. Matyt, jokių nemalonumų nėra būti kareiviui. Su kai kuriais teko ir įspūdžiais pasidalinti iš kareiviško gyvenimo.

Daugelį atsarginių esu girdėjęs, kad kariuomenės gyvenimu, tvarka nė vienas nesiskundžia. Taip daro tik apsileidėliai, tinginiai.

Neturiu nei tėvo, nei motinos. Jie jau mirę. Todėl ir išleistuves atšvenčiau pas Stepą. Jis :-

gi kartu su manim į kariuomenę važiuoja. Šiandien rytą atėjo pas mane jo sesutė Lėnė. Brolio vardu prašo eiti pas juos.

„Kodėl ji šiandien man tokia gera, nuoširdi?” Braunasi į galvą klausimas, bet čia žaibu praskrieja mintis: „Aš greit karišku munduru apsivilksiu. Daug vyriškesnis tapsiu. Atvažiavęs atostogų būtinai pas juos ateisiu ir Lėnė gal dar palankesnė bus. Nejučiomis labiau išsitempiu, pakeliu galvą ir tvirčiau koją statau. Drausmingą, tikrą kari atvaizduoti noriu, nors mano pečiai dar civiliškais drabužiais apdengti.

Pas Stepą daug kaimo vaikinių ir mergaičių prisirinkę. Jo išlydėti, atsisveikinti atėjo. Stalai apkrauti valgiais, o ašočiuose putoja skanus miežių alutis. Tarsi vestuvės kokios. Visi tokie smagūs, linksmi, kalbasi, juokus krečia. Porą pagyvenusių dėdų kalbasi tarpusavy, mini prieškarinius lai-

kus, kada kariuomenėn paimtuosius veždavo į Sibirą, Kaukazą, Tomską, Odesą. Džiaugiasi, kad dabar taip gerai: sava kalba, savi viršininkai ir tvarka savo — lietuviška: „Gerai dabar mūsų vaikams; tai ne prie ruskio...” Dėdžių pašnekesį nutraukia skardi daina, kurią užveda buvęs kariuomenėj vyras, tarnavęs artilerijos grupėje:

„Sudiev, šančiai, Panemune!
Sraunas Nemunėli!
Sudiev, patrankom plieninėm,
Kuriom važinėjom...”

Čia pat ir Stepas. „Fain” vyriokas, nė kiek nenusiminęs, nenuliūdęs, naujokišką užtraukė:

„Sudiev, panitėle, aš jau išvažiuoju,
Paskutinį kartą tave pabučiuoju.”

Linksmi, nenuobodžiai slenka laikas. Man jau metas ruoštis kelionėn. Einu pasiimti savo daiktų.

nau, kad tą dieną joms sunkios buvo knygos.

Apie vyrus daug nekalbėsiu. Senesni nesigriaudina. Sako, prie rusko sunkiau buvo tarnauti; nu-grūdavo kur nors Sibiru ar Kaukazan ir — sveiks dingęs, o čia, girdi, kaip namie. Apie jaunesnius taip pat nedaug ką pasakysiu. Patys žinot, kaip jums buvo įdomu pažiūrėti į pėstininką, artileristą ar raitininką.

Tratatatatata — šaudo. Bruzgia ore lėktuvai. Tiltą per Nemuną nori, bestijos, sugriauti. Kad ir baltasis ir savo krašto, tas pats lietuvis, bet vis dėlto priešas ir gana. Kad nors susitikus su juo, ot duočiau — galvoju.

— Pirmyn Balbieriškio linkui! — išgirdau. Skamba Prienu gatvės nuo mūsų kojų dūžių, dar nuo vežimų, čerška, kada šešetas riščia pabūklą traukia.

Per Prienu šilą reikia atsargiai eiti, nes raitininkai kaujasi; pryšakinės pėstininkų dalys taip pat susišaudo. Tikros kautynės vyksta. Tą dieną vos vos išsikrapštėm iš šilo. Kai kuriems teko nakvoti miške. Mes susiradome kaime vietą. Vienas ūkininkas nenorėjo leisti, girdi, man anie, suprask — baltieji, tiek ir tiek kūlių šiaudų ištaršė, tiek vadelių ir apynasrių pavogė. O to ūkininko kainynas juokdamasis mums paaikšino. Sako, jis kaip gyvas tiek kūlių

neturėjo, pas jį nei vadelių, nei apynasrių žmoniškų nebuvo. Tiesa, kartais žmonės perdeda. Jei paėmė kareivis vieną kokį nors daiktą, tai savininkas pasakys — visus. Vyrai, čia pamoka. Nieko, ničnieko neimkit. Jokio agurko, obuolio, kručko. Vienas ką nors paima, o paskui visiems negražu, kada bendrai kalba. Girdi, kareiviai paėmė; kitas dar blogiau pasako, girdi, kareiviai pavogė. Nei šis, nei tas kada išgirsti taip pasakojant. Pikta be galo, rods, brauktum žandan tokiam ir pasakytum: klausyk, aš neėmiau ir nevogiau!

Na, grįšiu prie manevrų. Taigi. Po vakarienes ruošiamės kluone gulti. Šeimininko duktė, graži merga, vyručiai, tokia raudona, linksma, tikra uoga — lyg tyčia vis kieme bizinėja. Ar jai reikia ar nereikia, vis ko nors sukas. Mirktelėjau Zenkui. Zenkus dzūkas, linksmas buvo vyrukas (dabar 4 kuopoj) ir pasiutiškai drąsus. Jei tiesa, rodos, tris baltuosius sugriebė nelaisvėn. Taigi merkiu Zenkui.

— Adomai, — sakau, — šnekin-kim!

— Gerai, — sako, — ką čia bijot.

— Tai kū cia trūsat? — klausia Zenkus, eidamas artyn. Ji nieko neatsakė, tik suprunktė ir, nuka-

binusi puodynę nuo statinio, dingo tarpduryje.

— Nepasisekė, — pabėdavojo Zenkus.

Ji vėl kažko išėjo.

— Ar negalėtai, tėvelio dukrela, mumiem vandens išnešti; girdėjau čia labai geras vanduva, — kibo Zenkus prie jos.

Išnešė mums didelį puodžiuką vandens. Zenkus geria, iš lėto girksnodamas ir giria vandenį, kreivomis žiūrėdamas į ją. Žinau, kad jis nenori vandens, bet geria. Duoda ir man. Geriu ir aš.

— Sodas jūsų geras, — nukreipė Zenkus kalbą. — Matyt, gerų obuolių esama?

Supratau, kur Zenkus lenkia kalbą.

— Nei jau toks geras, nei ką, — drąsiau pradėjo kalbėti mergina. — Obuolių yra. Vienus nuskyne, kiti dar noksta.

— Duokit, pagaliau, puoduką. Matau, kad nenorėdami geriat, geriau aš jums obuolių atnešiu, — beveik ištraukė iš mano rankų vandenį.

Mes, likę vieni, stuktelėjom vienas kitam alkūne į pašonę, vadinam, supratom vienas antrą, ir laimingi šypsojomės. Atnešė mums gerą gorčių. Valgom. Skanūs obuoliai. Imam po vieną ir kandan.

L. J.

(Bus daugiau)

Mane išlydi Lėnė ir dovanų iteikia. Išvyniojęs pundulėlį randu gražų „aštuonytį“ ir dailias pirštines. Rankšluoščio viename gale įsiūtos raidės:

„Tėvynei tarnaudamas, Joneli, Atsiminki mane jauną, kai šluostys' veidelį.“

Karštai spaudžiu prie lūpų gražiai įsiūtas dideles, kvietkuotas raides: „L. V.“ ir tvirtai savo širdyje prižadau: „Ištikimai tarnausiu tėvynei ir pavyzdingas karys būsiu...“

Mes jau stotyje. Čia daugybė panašių į mus plikagalvių — trumpaplaukių. Tai naujokai. Dar namie būdami nusikirpo plaukus, kad, nuvykus į dalis, nereiktų raktu rauti, kaip šerius. Kiek atokiau stovi minia: vyrų, moterų, merginų. Visi savo artimųjų išlydėti atėjo, atsisveikinti su jais. Ant bėgių stovi garvežys rūkstančiu kaminu ir ilga eilė vagonų. Juose mes važiuosime į dalis. Čia

pat sukaliuojasi keletas šautuvais ginkluotų kareivių. Tai mūsų palydovai.

„Neliūskite, dušytės, — sako vienas mūs, — aš grįžęs iš kariuomenės jus visas vesiu.“

„Eikite čia, merguzės, ot linkma bus važiuoti. Kartu rikiuotės mokysimės, manevruoti, kartu eisime Vilniaus vaduoti.“

„Mirties batalioną įsteigsime.“
„Cha-cha-cha-a! Chi-chi-chi-i!...“

Skamba sąmojingi ir nesąmojingi juokai, dainos bei kalbos. Nė vieno akyse nematyti ašarų, ar liūdesio ženklų veide.

Tik štai raudonkepuris vyras, išėjęs iš stoties, mosteli skydeliu, ir pasigirsta: „Važiuojam!“ Pakyla dar didesnis triukšmas; ore skraido atsisveikinimo žodžiai, linkėjimai, mosikuojamos kepurės bei nosinės.

Pažiūriu į Stepą. Jo veidas truputį išbalęs, lūpos kietai su-

čiauptos, akyse kažkokios ugnelės švaistosi. Jis žiūri į grupę merginų. Jų tarpe randu Lėnę. Jos veidas rausvai raudonas, akys ašarotos. Ji verkia. Dievuliau, kokios minkštaširdės tos moterys! Nuplėšiu nuo galvos kepurę ir mosikuoju. Tuo tarpu skardus švilpuko žviegimas, ir traukinys ritasi bėgiais. Traukinio bėgių tarškėjimą slopina galingas dainos aidas:

„Į Vilnių, į Vilnių!

Visi, kas tik gali;

Nežiūrint į skaičių baltųjų erelių!

Į Vilnių, į Vilnių!

Tą mylimą šalį,

Prie Gedimino, prie brolių savų...“

Kiekvieno galvoje kyla mintis: nauja tautos dalis vyksta ruoštis kilniajam žygiui — sostinę vaduoti. Ar greit tas žygis įvyks?

J-kas Jurgis.

Prekių pažinimas.

Durpės.

Durpėmis žmonės kūrena jau nuo senų laikų. Durpės susidaro žemose, pelkėtose vietose. Laikui bėgant, numirę augalai, samanės ir medžių lapai skęsta vandeny bei pelkėse ir ten be oro trunija, virsdami tankia ruda arba net juoda mase 3 — 4 metrų storio. Durpių masė išdžiovinta gerai dega, turi didelį kaitrumą ir visai pakeičia malkas.

Durpių būna įvairių rūšių, kurios pareina nuo senumo ir medžiagos, iš kurios durpės susidarė. Juo senesnės durpės, juo geresnės. Ore džiovintų durpių įvairios rūšys turi įvairią šilimos vertę, būtent, durpės susidariusios iš:

samanų	iki 3.800	šilimos	vienetų,
miškų	„ 3.900	„	„
viksvų	„ 3.500	„	„
nendrių	„ 3.500	„	„

Durpės kasamos tik vasarą iš durpynų, kuriuos reikalinga iš pradžių nusausti. Nusaustas durpynas kasamas paprastais kastuvais tam tikromis plytelėmis, kurios ir dedamos ant pievos džiuoti. Jei vasara sausa, tai durpės greit išdžiūsta. Drėgnoje vasaroje durpės kasti neapsimoka, nes tuomet reikalinga jos džiovinti specialėje džiovykloje ir naudoti malkas džiovykloms šildyti.

Durpių kasimas dabar atliekamas dažniausiai mašinomis ir eina gan sparčiai. Bekasant išimama ne tik durpinė darna, bet ir smulkūs trupiniai ir dumblas, iš kurio, taip pat, nusunkus vandenį, formuojamos durpinės plytelės — briketai.

Durpes perkant ar priimant reikalinga dąbėti:

- 1) kad durpės būtų sausos — ore džiovintos gali turėti ne daugiau kaip 30% vandens,
- 2) kad būtų geros rūšies, t. y., kad mažiausia būtų matyti durpių gabaluose visokių šaknelių, žemių ir kad durpių masė būtų kiek galima vienalytė ir turėtų tamsią beveik juodą spalvą.
- 3) kad partija durpių būtų vienos rūšies be priemaišų menkesnių rūšių.

Jei reikalinga tiksliai nustatyti drėgnumas, pelenų kiekis ir šilimos gabumas, tad, paėmus vidutinę probą, pasiųsti laboratorijon ištirti ir, gavus analizą, spręsti apie durpių rūšį ir vertę.

Durpes, be kuro, galima vartoti dar gaminimui degamųjų dujų, alyvos, deguto ir trąšų.

Lietuvoje į durpes kreipiama dėmesio, nes turima daug durpynų, kaip antai:

- 1) Didysis Tyrulis apie 3.500 ha Šiaulių apskr.,
- 2) Sulinkių pelkė „ 2.200 ha „ „
- 3) Rikyvės „ 1.700 ha „ „
- 4) „Žuvintai“ „ 4.000 ha Marijampolės a.,
- 5) Amalva „ 3.300 ha „ „
- 6) Kamanai „ 2.400 ha „ „
- 7) Ežerėtis „ 2.000 ha Kauno ap.

ir kitos mažesnės pelkės.

Naudodami durpės kurui, mes galėtume sutaupyti miškus, kurie valstybės ūkyje turi didelės reikšmės.

Anglys.

Žemės gilumoje yra įvairių įvairiausių turtų, kuriuos žmonės ir kasa. Jų tarpe taip pat kasamos yra

ir anglys. Mokslo yra patirta, kad anglys žemėje atsirado labai senai iš kadaise augusių labai tankių ir didelių miškų, kurie, žemės paviršiui keičiantis, buvo pridengti keliais žemės sluoksniais ir ten be oro pritekiaus suanglėjo. Anglių kasyklose buvo rasta įvairių suanglėjusių medžių, lapų ir šakų.

Anglių kasykloje darbas.

Anglių kasykloje rasti suanglėję medžių stuobriai.

Mūsų krašto žemės plutoje anglių neužtikta. Jų kasama daugiausia Amerikoje, Anglijoje, Kinuose, Vokietijoje ir kiek Lenkijoje. Anglių kasimas yra labai sunkus ir pavojingas darbas: tenka labai giliai po žeme urvuose, kur šilta, drėgna ir maža oro, dirbti. Apie tai gerai žino mūsų giminės amerikiečiai ir gali papasakoti.

Iškastos anglys žemės paviršiuje skirstomos rūšimis pagal kokybę ir gabalų didumą, nes nuo to pareina anglių šilimos gabumas ir kaina. Anglys skirstomos taip:

1. *Rusvos anglys* — tai rūšis turinti rusvą spalvą, ore būdamos trupa, turi drėgmės net iki 50%. Pelenų sudegus palieka iki 10% ir šilimos duoda iki 5.500 vienetų.

2. *Akmeninės anglys* — žvilgančiai juodos spalvos, laužiant lūžta plokštelėmis, drėgmės turi iki 9%, pelenų duoda apie 8% ir šilimos iki 7.600 vienetų.

3. *Antracitas* — taip pat juodai žvilgančios spalvos, labai kietas ir tankus, sausas, sudegęs palieka pelenų apie 8% ir šilimos iki 8.375 vienetų.

4. *Koksas* — taip pat anglių rūšis, bet tik ne kasama, o gaunama iš kasamų anglių jas perkaitinus uždarytoje be oro krosnyje. Kaitinant išsiskiria vandens, visokių degamųjų dujų, amonijako, naftalino ir kitų daiktų, o likusi masė vadinama *koksu*. Koksas yra kieta — pilkos spalvos, turi drėgmės apie 5%, pelenų iki 7% ir duoda šilimos iki 8.000 vienetų.

Perkant ar priimant anglys reikalinga žiūrėti:

1. kad jos atitiktų sutarties reikalavimus, arba perkamą rūšį.

2. kad vagonas arba partija būtų vienodos rūšies, kad nebūtų daug smulkių anglių, žemių ir kitų ne anglių priemaišų.

3. Iš įvairių vietų paimti anglių, sulyginti jų spalvą, sumaišyti ir pasiūsti laboratorijon padaryti analizą, prašant nustatyti kiek drėgmės, sieros ir pelenų % ir kiek šilimos vienetų. Iš analizo spręsti anglių vertę.

Be kuro, iš anglių varoma: degamos dujos, kurios duoda apie 4.000 šilimos vienetų ir degutas, duodas iki 8.200 vienetų.

Be to iš anglių deguto taip pat varoma įvairių rūšių alyva, o liekanos sudaro asfaltą, kuris su smėliu sumaišytas vartojamas gatvėms miestuose grįsti. Asfaltas, sumaišytas su smulkiomis anglių dulkėmis, eina taipgi anglinių briketų gamybai.

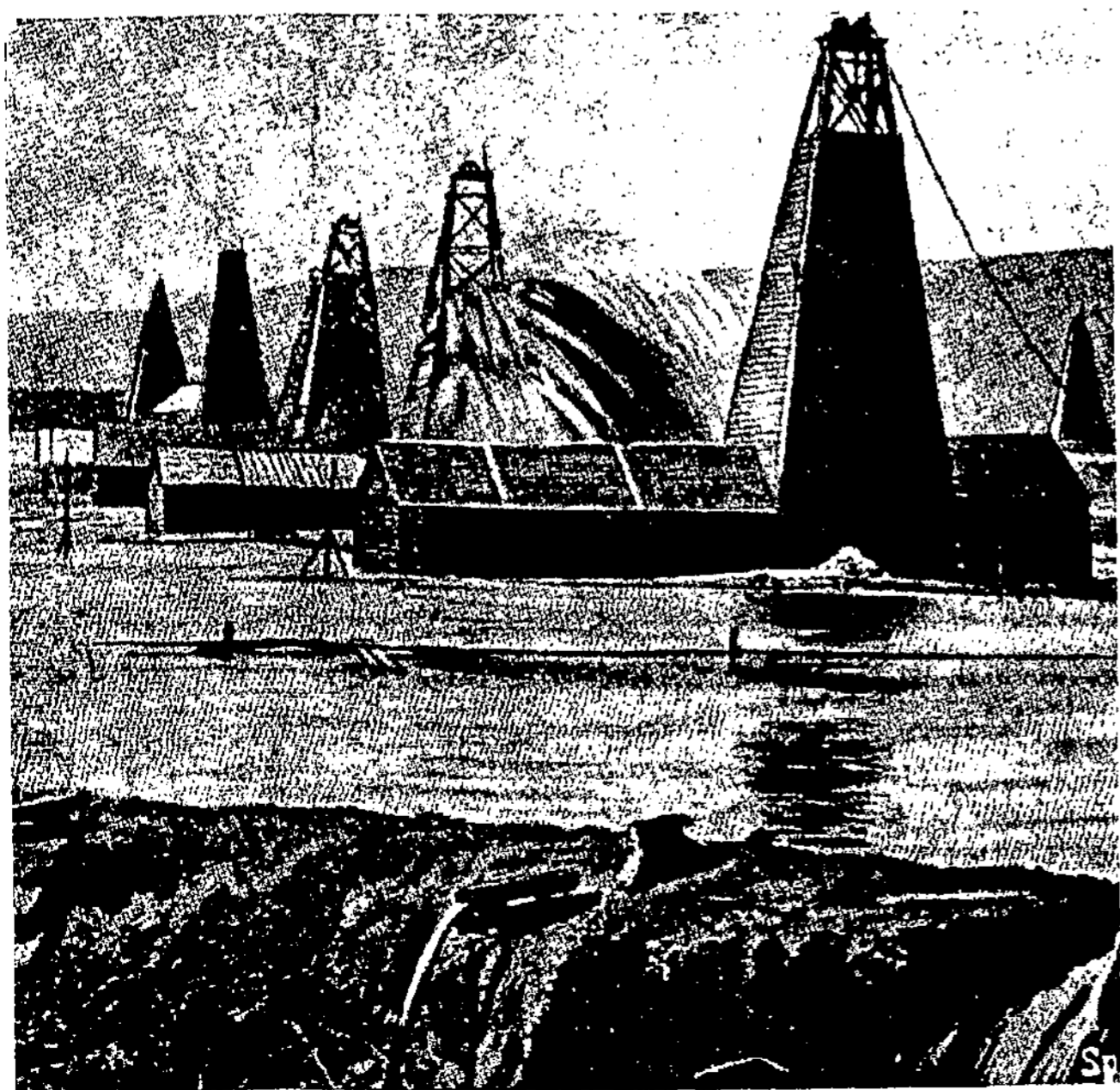
Žemės alyva. (Nafta).

Ši alyva, kaip jos pavadinimas rodo, randasi žemės gilumoje, kaip ir anglys. Žemės alyva yra tirštas skystimas žaliai rusvos arba tamsiai rusvos spalvos. Mūsų krašte žemės alyvos neužtinkama, jos daugiausia yra šiaurės Amerikoj (Pensilvanijoj), Rusijoje, Galicijoje ir nedaug kitur. Kaip ir iš ko žemės alyva atsirado tikrų žinių neturime, matyti, kad iš kokių nors augalų arba gyvulių kūnų.

Žemės alyva tose vietose, kur ji yra, kai kada pati išsiveržia nedideliais kiekiais ant žemės paviršiaus. Norint ją pasiekti ir gauti didesniais kiekiais, žemė gręžiama geležiniais grąžtais-vamzdžiais, panašiai kaip gilūs šuliniai kasami. Kai pasiekiamas alyvos sluoksnis, tad jis per vamzdį kyla viršun ir kartais muša, kaip fontanas ir užpilia net didelius apylinkės plotus. Alyvai užsidegus, kyla didžiausi gaisrai, nes ji dega tol, kol visas užlietas plotas išdega.

Alyvai surinkti daromi betoniniai rezervuarai, kur alyva nusistovi ir iš ten pilama stačiai į specialius geležinius vagonus, vadinamus cisternomis ir vežama į viso pasaulio kraštus.

Žemės alyva — kaitrus lengvai degamas kuras. Ja kūrenami garvežiai ir kitos garo mašinos. Jos šilimos vertė vidutiniai siekia 10.500 vienetų.

Žemės alyva trykšta iš požemio ir užlieja apylinkes.

Norint spręsti apie žemės alyvos rūšį ir švarumą, reikalinga paimti pavyzdį ir prašyti laboratoriją padaryti analizą.

Žemės alyvos perdirbimas.

Žemės alyva, be kuro, eina įvairių kitų degamų ir tepamų medžiagų gamybai. Iš žemės alyvos varoma: benzinas, žibalas, tepalai ir mazutas. Iš jų svarbiausieji.

1. Benzinas.

Benzinas vartojamas kaip kuras įvairiems varikliams-motorams: automobilių, lėktuvų ir kitų. Benzinas lengvai užsidega ir turi mažai visokių priemaišų, todėl neužteršia motorų. Benzino būna taip pat įvairių rūšių, kurios skiriasi savo lyginamuoju svoriu taip:

gazolinas — geriausias benzinas	lyg. sv.	0,660,
lengvas benzinas	„ „	iki 0,700,
vidutinis benzinas	„ „	0,740,
sunkus benzinas	„ „	0,750.

Benziną perkant ar priimant reikalinga imti arba iš patikimos firmos — krautuvės arba būtina daryti analizą, nustatant lyginamąjį svorį, priemaišas ir užsidegimo temperatūrą, nes pardavėjai iš visų benzino rūšių dažnai daro mišinius, o taip pat gali būt priemaišyta benzolino, spirito ir net žibalo. Svarbu, kad benzinas nelabai kvepėtų žibalu.

Prie benzino su ugnimi visai negalima būti, nes benzinas labai lengvai užsidega ir sprogs, sudarydamas daug nelaimių ir nuostolių. Benzinas turi būti saugojamas požeminiuose rezervuaruose bei rūsyse toli nuo gyvenamų trobesių, kur priėti būtų sunku. Automobiliams dabar benzinas iš rezervuarų paduodamas automatais, kurių galima matyti automobilių sustojimo vietose.

2. Žibalas. (kerosinas, petrolis).

Žibalas taip pat gaunamas iš žemės alyvos ir vartojamas kurui ir šviėšai. Žibalas yra, taip sakant, benzino rūšis, nes jis tokios pat sudėties tik turi lyginamąjį svorį apie 0,850. Žibalas užsidega jau prie 26—33° temperatūros, todėl su ugnimi prie žibalo reik būti labai atsargiai.

Žibalą perkant reik žiūrėti, kad jis būtų švarus, neužterštas, nedrumstas. Uždegtas lempoje turi pilnai, lygia liepsna ir nerūkstant išdegti. Jei pasiliktų liekanų arba degant rūktų ir liepsna spragsėtų, tai parodytų, kad yra priemaišyta vandens ar kitų priemaišų.

Sakas.

Neramumai lenkų okupuotoj Galicijoje plečiasi.

Vokiečių spaudos žiniomis, paskiausiu laiku padėtis Galicijoje vis blogėja. Lenkai smarkiai persekioja ukrainiečius. Šie labai pasipiktinę dėl lenkų pastangų kolonizuoti jų kraštą, todėl yra pasiryžę stoti į kovą su lenkais.

Vokiečių laikraštis mano, kad Galicija gali tapti antru Sarajevu (serbų miestas, kur buvo nužudytas Austrijos kronprincas 1914 metų liepos mėn. prieš karą), iš kur gali kilti naujas karas visoj Europoj.

Brazilija po perversmo.

Spaudos žiniomis, Brazilijoje vis dar neramu. Rio-de-Žaneiro, Brazilijos sostinėj, dar eina mūšiai tarp vyriausybės kariuomenės ir jos priešų.

Miško trobelės paslaptis.

Maža sukrypusi trobelė stovėjo didelio miško viduryje. Dideli medžiai milžinai supo šią mažą, baidžiančią griūtį, bakūželę. Vakais suklykdavo netoli trobelės pelėda. Liūdna ir kartu baisu buvo vakare prie šios trobelės. Kažkaip keistai švilpė vėjas pro išdaužytus trobelės langus.

Aplinkiniai žmonės kalbėjo, kad šioj trobelėj vaidinasi. Ne vienam iš jų teko ir vaiduoklius matyti. Ir iš tiesų buvo ko bijoti, nes vienas tų vaiduoklių artimo kaimo bernui į šoną peilį buvo suvaręs. Bernas ieškojo paklydusių arklių ir priėjo prie trobelės. Norėjo nuo lietaus pasislėpti ir įėjo į trobelę, tik kažkas suriko tarpduryj, smėigė peiliu į šoną ir dingo. Nuo to laiko visi žmonės trobelę iš tolo aplenkėdavo.

Baigėsi 1920 metų vasara. Lietuvių kariuomenė kovėsi su lenkais Augustavo miškuose. Per dienas aidėjo šūviai ir skambėjo riksmas. Po miškus žygiavo lietuvių pėstininkai ir jodinėjo gusarų būriai. Lenkai ruošėsi dideliems puolimams. Visuose kraštuose zujo jų šnipai ir rinko žinias apie Lietuvos kariuomenę.

Vieną vakarą lietuvių viršila Petkus, netikėtai atsilikęs nuo savo dalies, paklydo dideliuose Augustavo miškų tankumynuose. Nuvargęs ir sušlapęs jis priėjo kažkokią aikštelę. Jos viduryje buvo apgriuvusi trobelė. Tai buvo tas pats namelis, apie kurį mes pračioje kalbėjome.

Petkus atsistojo už medžio ir žiūrėjo namelio link. Staiga jis nustebo. Iš namelio išėjo vyras ir tris kartus sušvilpė. Tokiu pat švilpimu atsiliepė kažkas netoli. Netrukus kitas vyras išlindo iš tankumynų ir sušuko.

— Galvijai čia?

— Tvirtelyj, — atsiliepė pirmasis. Abu suėjo į trobelę. Petkus nusišypsojo ir tarė sau.

Gudrūs tie lenkai. Nori atvaizduoti piemenis, o už diržų nešasi granatas ir rankose revolverius. Reikės pažiūrėti, kas ten per paukščiai.

Petkus apžiūrėjo šautuvą ir nuslinko bakūželės link.

Viename trobos šone nebuvo lango. Pro ten Petkus įlindo į vidų. Pasijuto esąs apleistame

kambaryje. Įvairūs daiktai buvo išmėtyti aplinkui. O už pravertų durų buvo matyti šviesa. Petkus pradėjo klausytis ir išgirdo pašnekesį. Vienas storas balsas, lyg ir pažįstamas Petkui, kalbėjo.

— Vadas įsakė prisirengti ir išdalino ginklus. Visiems davė po tris granatas.

O uždavinys, kaip man teko nugirsti, buvo toks: slaptai pereiti frontą ir priėti prie jūsų štabo. Tenai būtų greitai apsidirbę ir per ežerą patraukę prie tilto. Čia jį susprogdintų ir prisidėtų prie 3 kuopos, o su ja būtų puolę jūsų gusarų stovyklą. Dabar tuos viščiukus galėsit lengviausiai suimti.

Kitas vyras atsiliepė.

— Gerai, Broniau, sužinojai. Už tai gausi gerą atlyginimą. Bet tu turėsi dalyvauti puolimuose, kad jie neįtartų išdavimą.

Petkus pravėrė duris ir pamatė, kad prieš mažą lemputę sėdėjo keturi vyrai ir tarp jų jų kuopas viršila Smalkis. Jis tatau ir išdavė lenkams visus planus.

Visi tie keturi vyrai buvo apsiginklavę iki galvų ir apsirengę lenkų kareivių drabužiais.

Petkus galvojo ką daryti. Jei eis atsivesti draugų, tai tie niekšai galės pasislėpti. Jeigu norės pats vienas juos suimti, jie nesiduos ir ginsis.

— Tačiau, — tarė jis, — jie turi iš čia neišeiti. — Petkus nukabino

nuo diržo granatą, tą pačią, kurią rytą vadas jiems davė. Ištraukęs kapsulę ir suskaičiavęs atidarė duris, metė į sėdėjusius vyrus, o pats pargriuvo ant žemės. Baisus trenksmas, sužeistų riksmas ir lūžtančių medžių braškėjimas susimaišė Petkaus ausyse.

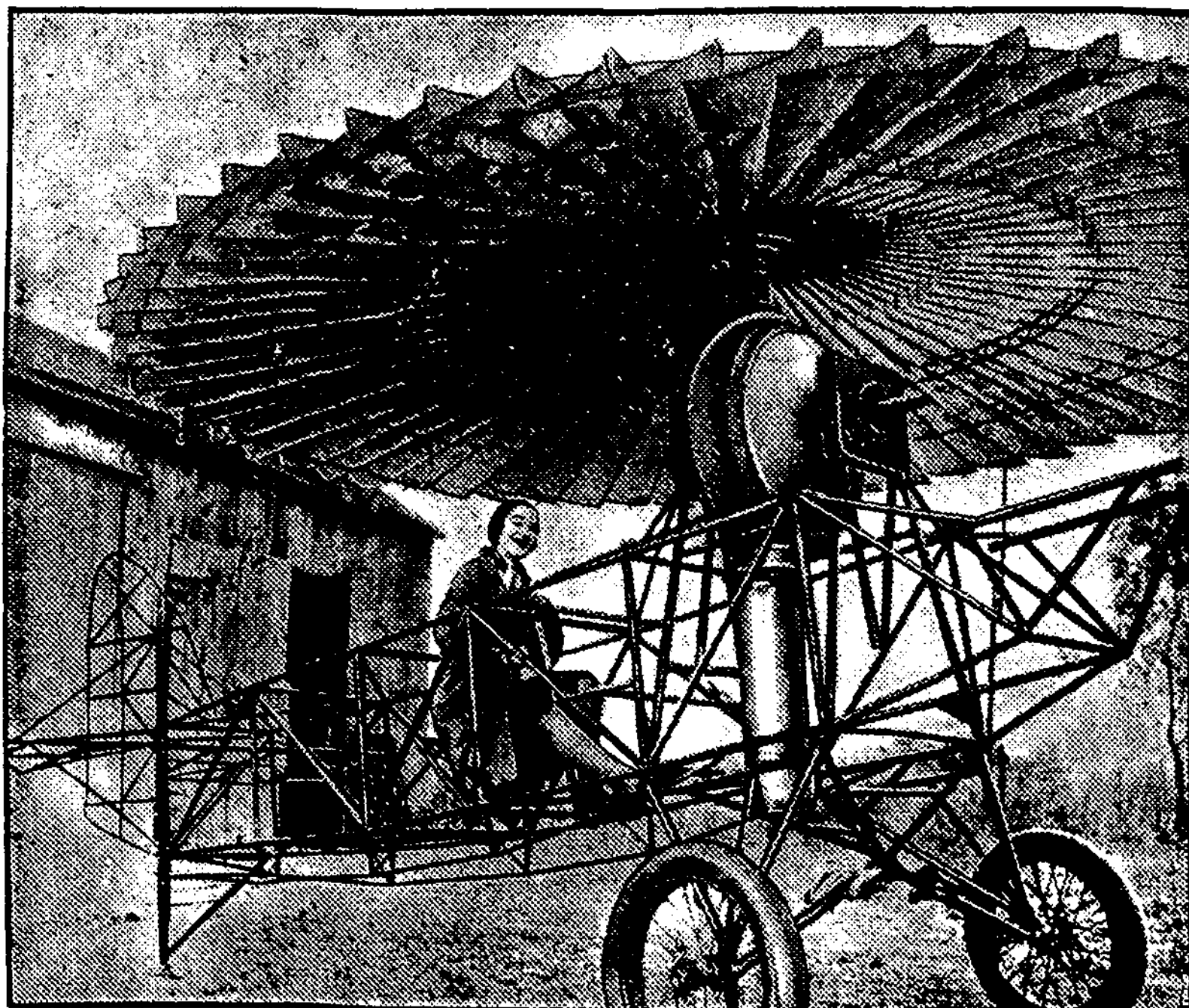
Po penkių minučių jis atsikėlė nuo žemės ir apsidairė. Visas trobelės galas buvo suardytas. Medžiai tolokai aplinkui buvo išdrabstyti. Vienas tik Smalkis buvo gyvas, bet sunkiai sužeistas. Visas galvos kiaušas buvo nuneštas į šalį.

Smalkis, smarkiai žiobčiodamas, mirė Petkaus akvse. O trobelėj Petkus dar rado ir dėželę su svarbiais dokumentais. Juose buvo sužymėtos Lietuvos kariuomenės jėgos, apsiginklavimas ir įvairūs brėžiniai. Visus dokumentus Petkus susidėjo į kišenę ir nužygiavo tolyn.

Netrukus jis surado savo dalį ir vadui pasakė visus atsitikimus ir padavė dokumentus. Vadas pagvėrė Petkų ir prižadėjo jam už tai dovaną.

O miško trobelė po susprogdinimo dar labiau suskurdo, sugriuvo. Toje vietoje dabar tebestypso keli supuvę sienojai ir sugriuvęs kaminas. Senas miškas tebesupa aikštelę, tą aikštelę, kurioje įvyko baisi scena iš praeitų įvykių.

J. Dovydaitis.

Vėl naujos konstrukcijos lėktuvas amerikiečio inž. Kindree. Šis lėktuvas gali iš visų vietų stačiai kilti į viršų.

Moterys ir krašto gynimas.

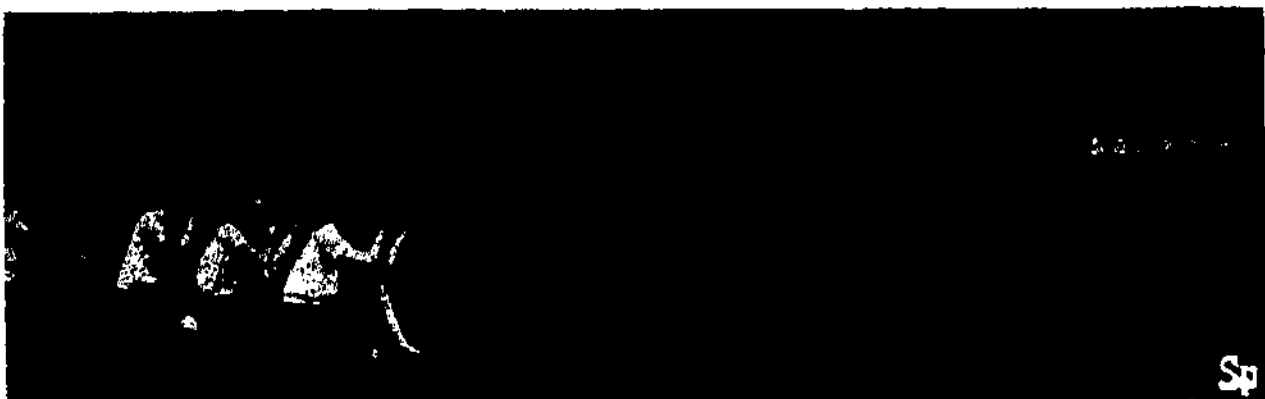
Neteisinga būtų sakyti, kad vien tik vyrams tenka pareiga — ginti tėvynę nuo priešų.

Tiesa, moterys kitu būdu tą pareigą atlieka, bet yra istorijoje ir moterų, kurios sunkiose valandose tvėrėsi ginklo, ir jų tas žygis turėjo lemiamos reikšmės. Ypač moterys išgarsėjo ten, kur reikalaujama didžiausio karžygiškumo ir pasiaukojimo. Tokių karžygių moterų rasime ne vienoje tautoje.

Panašią karžygę moterį sutinkame pas senovės žydų tautą. Kartą žydus su didele kariuomene apsupo Betulijos mieste asiriečiai, kuriems vadovavo Holofernas. Žydams pritrūko maisto ir vandens ir būtų reikėję pasiduoti, jeigu ne narsioji moteris — Judita.

Judita, tarnaitės lydima, naktį nueina prieš stovyklon ir ten pasako, kad visa žydų tauta pasiduoda asiriečiams. Holofernas nudžiunga. Jis susižavi Juditos gražumu ir leidžia jai laisvai vaikščioti po jo stovyklą. Bepuotaudamas Holofernas nusigėrė ir užmigo. Judita, pastačiusi tarnaitę saugoti, nuėjo, kur Holofernas miegojo, ir jo paties kardu nukirto jam galvą.

Radę asiriečiai nužudytą vadą, pakriko ir buvo nugalėti. Judita buvo garbinama, kaip tautos išvadotoja.

Jaunos amerikietės taip pat mokosi šaudyti.

Valdant Prancūziją Karoliui VII, prancūzai buvo anglų sumušti. Anglai buvo užėmę Paryžių, Orleaną. Prancūzijai grėsė didelis pavojus. Tuo kartu atvyksta pas Karolių VII jauna mergaitė, Joana D'Ark ir prašo jį, kad duotų ginklų ir kareivių vaduoti prancūzams iš anglų. Iš karto karalius ir jo patarėjai tik juokėsi.

Joana D'Ark su būriu puolė Orleaną, užimtą anglų. Jos sumanumo ir narsumo dėka anglai buvo nugalėti ir išvyti iš miesto.

Paskatinti karžygės narsumu, prancūzai puolė su didesniu įnirtimu ir keliuose mūšiuose vėl nugalėjo anglus.

Kokių kilnaus pasiaukojimo ir tėvynės meilės pavyzdžių duoda mūsų tautos istorija?

1382 m. Kęstutis buvo Jogailos klastingu būdu uždarytas į Krėvos pilį ir nužudytas. Toks pat likimas laukė ir Vytautą Didįjį. Vytauto žmonos tar-

naitė, matydama, kad žuvus Vytautui, mylimam lietuvių kunigaikščiui, žus Lietuvos galybė ir garbė, pasiryžo jį išgelbėti.

Ji apsiliko Vytauto rūbais ir pasiliko kalėjime jo vietoje. Vytautas, persirengęs tarnaitės rūbais, pabėgo. Tik vėliau Jogailos sargai suprato apgaulę ir nužudė karžygę mergele.

Mergelės pasiaukojimas išgelbėjo mūsų tautai didvyrį, kurs taip išgarsino tėvynės vardą.

Antrą lietuvę karžygę moterį, Gražiną, yra apdainavęs poetas Mickevičius. Gražina su kardu rankoje stoja vyti priešą iš savo šalies. Pagaliau žūva nuo priešo rankos.

Šie pavyzdžiai rodo, kokį didelį vaidmenį istorijoje suvaidino moterys.

Ir didžiajame kare jos parodė nemažesnę pasiaukojimą. Daugybė moterų, nežiūrėdamos karo baisenybių, ėjo šnipų pareigas, slaugino sužeistuosius ir t. t.

Senoje liaudies dainoje taip sakoma:

„...Trijų seselių jaunas brolelis
Turėjo joti toli karelėn.
Viena seselė brolelį rengė,
Antroji žirgą jau pabalnojo,
O ši trečioji ir jaunesnioji
Vartus atkėlė ir palydėjo...”

Iš čia matyti, kaip senovės lietuvių moterys kartu prisidėdavo prie šalies gynimo, brolelius suruošdamos karan ir juos išlydėdamos.

Moterys ir dabar turi reikšmės, nes gali patarnauti tėvynei, siūdamos kariams rūbus, slaugydamos sužeistuosius ir suteikdamos saviesiems apie priešą žinių. Gali turėti jos ir kitokios reikšmės.

Yra buvę atsitikimų mūsų nepriklausomybės kovų metu, kai mūsų karių sutikdavo sesutės su gėlėmis ir maloniu pasveikinimu.

Karys jaučiasi, kad su juo visa tauta, kad jo žygius įvertina ir jis įgauna daugiau stiprybės. Nemažesnę pareigą moterys turi jausti ir taikos metu.

Kiekvienos susipratusios lietuvių motinos dar taikos metu yra pareiga įkvėpti savo sūnams tėvynės meilę; kiekvienos lietuvių mokytojos pareiga išauklėti savo mokiniuose kilnaus pasiaukojimo ir karžygiškumo jausmus; kiekvienos lietuvių seselės pareiga dvasiškai augti ir stiprėti. Taigi, kariškas parengimas reikalingas ne tik vyrams, bet ir moterims, nes, užpuolus priešui, visus laukia vieno da pareiga.

Štai kaip vienas prancūzas apie tai sako: „Kai tėvynė pavojuje — jauni, sveiki vyrai turi kovoti; senesni — kalti ginklus, gaminti kovos prietaisus, vežioti patrankas ir mantą; moterys — siūti kariams skalbinius bei rūbus ir tuo, rūpestingai slaugydamos, lengvins sužeistųjų kančias; vaikai turi padėti motinoms, o silpni seneliai, kaip tai būdavo senovėje — prašytis į viešąsias aikštes, kad uždegtų jaunų karių

narsumą ir skelbtų jiems prieš neapykantą ir tėvynės išgelbėjimą.

Ir tikrai. Ta tauta yra nenugalima, kurios kiekvienas pilietis yra susipratęs ir jaučia pareigą kiekvienu metu savo tėvynei patarnauti.

Ats. Itn. Dičius.

Kariuomenė ir skautai.

„Kario“ skaitytojai girdėjo apie Lietuvos skautų organizacijos suvalstybinimą. Aš dabar noriu trumpai pabrėžti, kokios reikšmės turi tas faktas mūsų kariuomenei. Gal kam ir atrodytų, kad kariuomenei jokios reikšmės tatau neturi, kad jai nei šilta, nei šalta nuo to, kaip veikia mūsų krašto skautai. Tačiau ne. Kariuomenei yra svarbu, kaip yra auklėjama Lietuvos jaunuomenė, nes šita jaunuomenė po kiek laiko bus kariuomenės eilėse. Kariuomenė yra suinteresuota geru Lietuvos jaunimo auklėjimu.

Tauragės aukšt. komercijos mok. skautai linksmai pietauja miške. Jančiausko foto

Skautų organizacija yra tai auklėjimo organizacija. Jos tikslas išauklėti, paruošti Lietuvai, tikra to žodžio prasme, gerų piliečių. Skautų organizacija pratina berniukus prie drausmės, lavina juose sumanumą, savarankumą, moko pirmosios pagalbos (duoda pagrindinių sanitarijos žinių) ir duoda žinių iš signalizacijos ir topografijos. Čia pabrėžiu tuos dalykus, kurie turi ypatingos svarbos kariuomenėje. Skautų sąjunga, esu tikras, paruoš gerų naujokų mūsų kariuomenei, ir dėl to kariuomenė turėtų būti suinteresuota, kad kuo daugiausia Lietuvos jaunuolių pereitų skautų eiles.

Todėl ypatingą valdžios susirūpinimą skautais galima tik sveikinti. Malonu irgi pažymėti, kad daug karių skautams prijaučia ir prie jų organizacijos prisideda.

D. M.

Maratono bėgimas.

Daugelis yra girdėję kalbant apie „Maratono bėgimą“, tačiau, abejoju, ar visi žinot, ką tai reiškia.

490 metais prieš Kristaus gimimą graikai kariavo su persais Maratono laukuose. Persų kariuomenė buvo apie 50 kartų didesnė, negu graikų, tačiau graikai persus sumušė. Mat, persai, kaip dabar lenkai, buvo pavergę daugelį kitų tautų, iš kurių ir buvo sudaryta jų kariuomenė.

Pasibaigus mūšiui, vienas spartietis pasileido

bėgti iš Maratono į Atėnus, — mat, jis norėjo pranešti saviškiams apie didelį laimėjimą. Tais laikais jokių traukinių, autobusų, telefonų nebuvo. Tarp Maratono ir Atėnų buvo 42¼ kil. Spartietis tą kelią atliko per 2 val. 42 min. Jis, atbėgęs į Atėnus, suriko: „Atėniečiai, mes nugalėjome!“, ir krito negyvas aikštėje.

Vėliau daug kas bandė bėgti 42 kilometru. 42-jų kilometrų bėgimas yra pavadintas Maratono bėgimu. Dabar Maratono bėgimas atliekamas daug greičiau.

Kai kam gali pasirodyti, jog aš perdedu, sakydamas, kad graikai sumušė persus, nors šių buvo 50 kartų daugiau. Tačiau tai gyna tiesa. Mat, persų kareiviai buvo verčiami kariauti ir net su botagais varomi į karą, o graikų kareiviai ėjo laisvu noru. Jie ėjo ginti savo laisvę ir savo tėvynę, todėl ir sumušė persus. „*Mirti, bet nevergauti*“ buvo graikų obalsis. Ne masė, bet dvasia ir didelis pasiryžimas nugalėti viską.

Tat ir mes lietuviai nenusiminkime, kad mūsų priešai turi daug didesnę kariuomenę. Atminkime, kad lenkų kariuomenė yra sudaryta iš įvairių pavergtų tautų, kurios neis laisvu noru į karą. Jei mes būsimė panašūs į graikus ir jei pasirinksimė obalsį „*Mirti, bet ne vergauti*“, priešą nugalėsime.

Antrotikas.

Panevėžio skautų dešimtmetis.

Lapkričio 1 d. Panevėžio skautų tuntas gražiai paminėjo savo gyvavimo dešimtį metų sukaktuves.

Nors paskutiniu metu kai kuriems buvo kilę abejonių dėl tolimesnės skautų ateities, bet tie abejingi mažmožiai jau tirpte tirpsta naujų sėkmingų darbų ir tiesių kelių šviesoje.

Panevėžio tuntas savo gražiu susitvarkymu ir pavyzdinumu buvo vienas iš pirmųjų tuntų per visą pirmąjį dešimtmetį. Tai yra nuopelnas ilgamečio tuntininko vyresn. skaut. kap. Žukaičio. Dabartinis tuntininkas vyr. leit. Jonaitis yra nemažiau rūpestingas ir atsidavęs tunto darbams, dėl to tuntas nuolat žengia pirmyn visose savo darbų srityse.

Didžiosios savo dešimtmečio šventės proga tuntas pasiuntė sveikinimo telegramą Panevėžio vyskupui, prašydamas ganytojiško palaiminimo darbuose. Telegrama pasveikintas vyr. skaut. pulk. leit. Šarauskas.

Pradėdami šventę skautai organizuotai nuvyko į katedrą pamaldoms.

Po pamaldų eisena į kapines ir vainiko uždėjimas ant paminklo žuvusiems kariams. Tuntininkas savo kalboje priminė ir antrąją skautų pareigą savo tėvynei — ginti laisvę ir savo karžygių kapus.

Grįžus iš kapinių, Vytauto Didžiojo aikštėj gen. Tamošauskas, dalyvaujant daugeliui karininku, priėmė paradą ir pasakė skautams gražią ir išpūdingą kalbą.

Iškilingam posėdžiui prisirinko pilna gimnazijos salė. Gražiai sveikino skautus didelis Panevėžio skautų rėmėjas gimnazijos direktorius p. Lindė — Dobilas. Taip pat sveikino pulko karininkai, kuriems yra tekę dirbti su skautais, skautų atstovai ir kt. Pastebima didelis karininkų bendradarbiavimas su skautais. Skautai sako, kad ir gimnaz. pedagogai jiems pritaria ir remia.

Pasibaigus posėdžiui, gimn. direkt. p. Lindė atidarė skautų rankdarbių parodą. Parodą skautai spėjo įrengti ir gražiai sutvarkyti per vieną naktį.

Šventę užbaigiama vakaru. Vaidinta trys scenos iš „Viliaus Telio“.

Šventė praėjo nepaprastai pakeltu ūpu. Skautų tarpe matyti daug tarpusavio susiklausymo, drausmingumo. Panevėžiečiai jūros skautai, gal būt, pavyzdingiausi iš visų vandenų skautų.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Laipsnių pakeitimas. Lapkričio 3 d. karo taryba baigė svarstyti jai patiektą mūsų kariuomenės laipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Projektas su mažomis pataisomis priimtas ir netrukus bus perduotas Ministerių Kabinetai svarstyti.

Nauja uniforma. Mūs kariuomenės uniformai pakeisti sudaryta tam tikra komisija jau baigė savo darbą ir lapkričio 6 d. uniformos pakeitimo projektą ir brėžinius perdavė vyriausio štabo viršininkui.

Uniformos pakeitimas liečia visą kariuomenę: visas ginklų rūšis ir laipsnius, ir taip pat kasdieninius ir išėginius rūbus.

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulkas.

„Kario“ 43 nr. buvo jau rašyta apie šaulių instruktorių atvykimą į pulką.

Kursų klausyti atvyko 55 šauliai, bet vienas dėl šeimyniškų aplinkybių anksčiau grįžo namon. Kursus baigė 54. Kursų laikas buvo nustatytas nuo spalio 12 iki 29 d. Statutų ir rikiuotės mokė rinktinių vadai, pulko karininkai ir puskarininkiai.

Be programos, dar buvo praktiškai supažindinti su dujomis ir dūminėmis uždangomis. Spalio 19 d. dujas ir dūmines uždangas demonstravo kpt. Koreiva. Spalio 26 d. buvo nuvykę į tankų rinktinę susipažinti su tankais.

Be to, darbo dienomis, pietų metu aplankė kariuomenės intendantūros dirbtuves, „Drobės“ dirbtuvę ir saldainių dirbtuvę „Tilką“.

Spalio 30 d. 8 val. įvyko egzaminai. Egzaminams pasibaigus, 11 val. liktinių puskarininkių salėje buvo išleistuvių pietūs. Į išleistuves atvyko pulko vadas pulk. Čaplikas, pulk. leit. Josiukas, egzaminų komisija ir karininkai lektoriai. Pietūs prasidėjo pulko orkestrui griežiant. Pietų metu kalbėjo pulko vadas pulk. Čaplikas apie šaulių sąjungą, apie kursų svarbumą ir bendrai apie paruošimą tautos kilniam žygiui, kuris mūsų laukia. Toliau kalbėjo kursų kuopos vadas kpt. Matelis ir padėjo pulko vadovybei už suteiktus šauliams patogumus ir t. t. Visų šaulių vardu kalbėjo šaulys L. Juodišius.

Po pietų apie 2 val. kursų kuopos vadas išdalino kursų baigimo pažymėjimus.

Kursus baigė: su pažymėjimu labai gerai 16, gerai 33 ir pakankamai 5. Kursų klausė atsargos viršilos, puskarininkiai, eiliniai ir visai netarnavusieji. Netarnavusių kariuomenėje buvo devyni, iš jų baigė labai gerai Leonas Juodišius, kiti šeši gerai ir du pakankamai. Netarnavusieji nė kiek nepasilikę nuo tarnavusių, parodė jog pasiryžimas ir darbas viską nugalėti.

J. Paliulis.

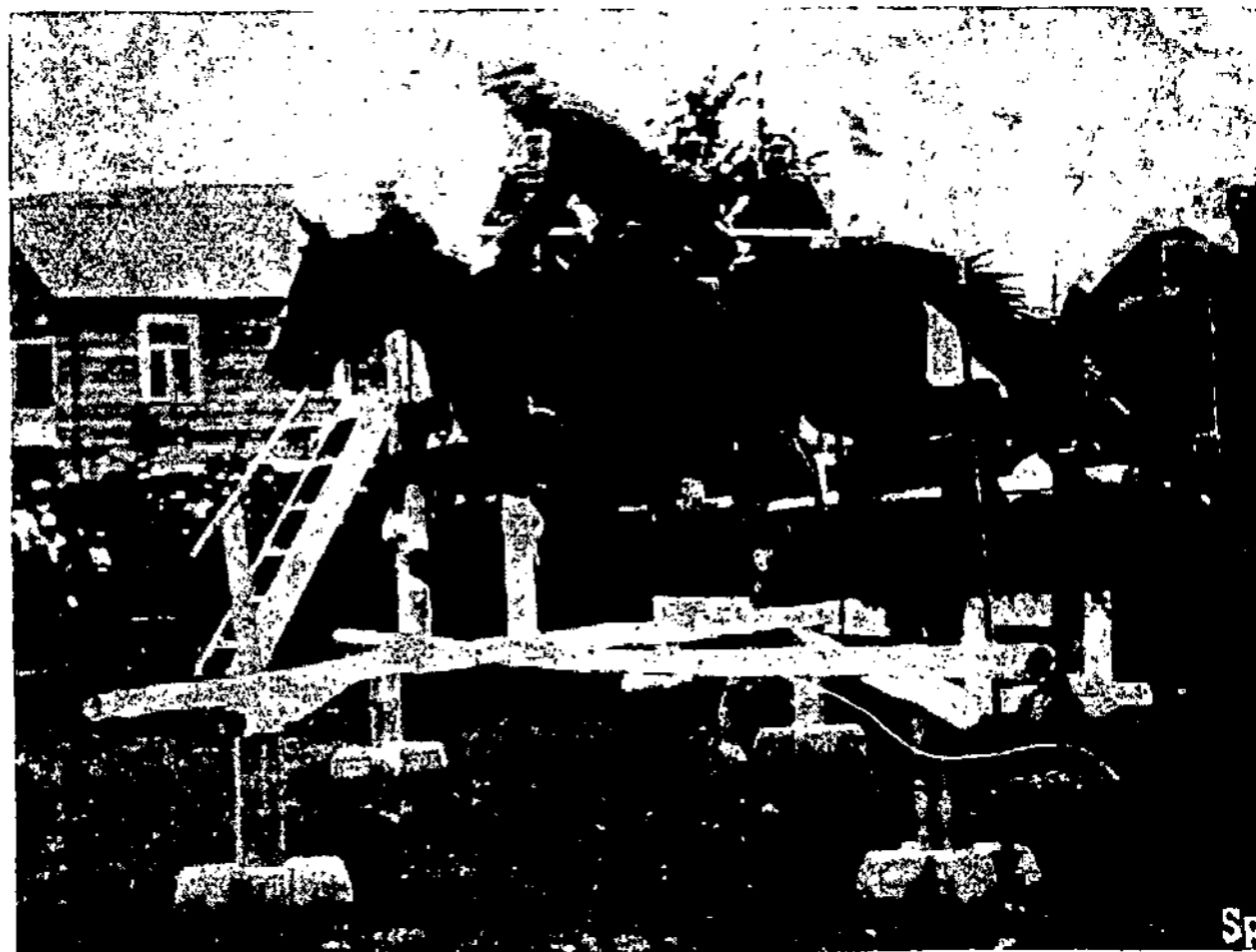
1 gusarų D. L. E. K. Jonušo Radvilos pulkas.

Šeimyniški konkūrai. Lapkričio mėn. 2 d. pulko jojykloje įvyko šeimyniški konkūrai. Tai buvo, taip tariant, žiemos sezono konkūrų (raitųjų sporto) atidarymas. Konkūrus sudarė trys jojimai. 1. vachmistrų ir puskarininkių jojimas su šia klasifikacija: kategorija — geriausiai nugalėti kliūtis (kaip sakoma „švarumon“). Distancija — 690 m. Mažiausias (lėčiausias) greitis — 300 m. per minutę. Kliūčių aukštis nuo 90 cm. iki 1,10 m. Kliūčių, įvairių — laukuos sutinkamų — 12. Dovanos: klasifikuotam pirmuoju — pulko štabo pereinamoji dovana su laimėjimo sąlygom: laimėti du kart iš eilės arba tris kart be eilės. Šią dovaną, puikų bronzos dramblį, tą ankstybesnį Indijos raitininkų „arklį“, laimėjo 1-mą kartą vachm. Tverijonas su trakėnų veislės arkliu „Ampyras“. 2. jojimas — 1-mas karininkų jojimas su ta pačia kategorijos, distancijos, greičio klasifikacija, tik kliūčių aukštis buvo padidintas, apskritai, per 25 cm. Čia pulko štabo pereinamąją dovaną su tokiom pat sąlygom laimėti (2 kart iš eilės, tris — be), 1-mą kartą laimėjo lt. Andriūnas su kumele „Akacija“ — trakėnų veislės. 3. paskutinysis — 2 karininkų jojimas su tom pačiom, jau minėtom klasifikacijom, tik kliūčių aukštis nuo 1,05 m. iki 1,20 m. ir kavalerijos štabo pereinamoji dovana su sąlygom laimėti triskart iš eilės ir penkiuskart be eilės. Ir paskutinioji dovana, jau daug pas ką yra buvusi, o vis su naujais konkū-

rais ji tenka kam nors kitam, — ir šį kartą kpt. Andriūnui su trakėnų veislės arkliu „Giacintas“.

Šiuose konkūruose ir pačių kliūčių išdėstymas buvo bent kiek kitoks, negu įprasta. Kliūtys buvo taip susimėtrintos, kad buvo pačiame jojyklos viduryje, savo rūšies „vorelėje po du“ ir kurias nugalint reikėjo pavartoti kuo daugiausia raitininko su arkliu darnumo ir lankstumo. Patys konkūrai, nors ir prie neįjaukus rudens oro, praėjo, kaip visada, gyvai ir įdomiai. Visados susidaro malonių pastabų, atsiranda jaukių pasigincijimų, norų, pasiryžimų nugalėti ir kita. Konkūruose buvo daug svečių, tarp jų aukštų karo viršininkų: gen. št. valdybos viršininkas gen. št. pulk. Gerulaitis ir pulk. Urbonas.

Kpt. Žl.

Pločio kliūtis nugalėjimas.

Šulco foto.

Karo policijos mokykla.

Lapkričio 4 d. mūsų mokykla sulaukė jaunų kareivių per 80. Didelis nuošimtis išsilavinusių; analfabetų nėra.

Mokyklos viršininkas kap. Čepauskas kitą dieną jaunus kareivius susisodinęs salėj paaikškino jiems jų atvykimo tikslą ir reikšmę tautai, kariško mokslo reikšmę krašto gynime. Be to, sako, vyrai, jums tenka ta garbė, nes čia tarnaudami jūs saugosite mūsų Valstybės Galvą, Respublikos Prezidentą. Sako, visi nori Jį matyti, o jums teks kiekvieną valandą tą laimę jausti.

Apskritai, mokyklos viršininkas kiekvienais metais atvažiavusius naujokus maloniai pamoko ir suramina, įkvėpdamas pasiryžimą ir norą dirbti.

Papasakoja, kad čia kariuomenėje pamatysit viską: teatrą, kiną, muziejus, išmoksit tvarkingumo, punctualumo, švarumo, žvalumo, atidumo ir kt. Kas nemoka skaityti ir rašyti — išmoks. Daug ir šiais metais gautų naujokų tarp savęs kalbasi, kad bus gerai kariuomenėje tarnauti.

Z. Gerulaitis.

D. L. K. Vytenio pulkas.

Naujokai. Lapkričio mėn. 3 ir 4 d. atvyko daug naujų karo tarnybai atlikti iš Raseinių, Vilkaviškio, Marijampolės, Alytaus ir per 100 žmonių iš Klaipėdos krašto, jų tarpe yra keletas savanorių. Šiemet 9 p. p. yra gan daug baigusių aukštesnįjį ir aukštąjį mokslą, t. y. gydytojų, teisininkų, inžinierių ir kitų. Tuo labiau pakels kareivių vardą visuomenės

Mirė

Š. m. spalio mėn. 25 d. karo ligoninėje mirė plaučių tuberkulozu 7 p. Ž. k. B. pulko eilinis Jonas Bertašauskas, kilęs iš Kretingos apskr., Platelių valsč., Jockų k. Palaidotas A. Šančių karių kapinėse.

tarpe. Nors dabar, kai atvyko, tik keletas dienų, bet visus ir visuomet galima matyti prie gimnastikos įrankių. Reikia tikėtis, kad šie visi išsilavinę vyrai, jaunieji kariai, duos gerą pavyzdį visiems. Be to, tenka pabrėžti, kad dabartiniai naujokai jau yra tikrai supratę kas yra kariuomenė, savo pareigas ir t. t.

San. pusk. M. Grinius.

5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas.

Prikomandiruotiems prie 5 p. p. kariūnams-aspirantams lapkričio m. 7 d. buvo padarytas pasivaikščiėjimas po netoli esamus fortus. Visa paaiškino II-os kuopos vadas vyr. ltn. Leknickas. Apibūdino fortų reikšmę kariuomenei dabar ir didžiojo karo metu. Aspirantai atsidėję klausėsi įdomių kuopos vado paaiškinimų. Vėliau išvaikščiėjo bent po kelius fortų kambarius ir buvusias vokiečių laikais kareivines. Dar ir dabar yra užsilikę kai kur sienose okupantų pažymėti ženklai. Fortuose yra pabūklų ir kulkomis padarytų žymių. Didžiumoje jų užlieta vandeniu ir tik keliuose jų gyvena keletas neturtingų šeimų.

Prie įdomesnių forto vietų visi apsirantai su kuopos vadu nusifotografavo. Vėliau dainuodami grįžo į kareivines.

Kar. aspir. V. Juodvalkis.

Karo veterinarijos valdyba.

Spalių m. 28 d. arklių kaustymo mokykloje buvo išleista Žemės Ūkio Rūmų surengtų dvimėnesinių arklių kaustymo kursų civilių arklių kaustytojų 1-ma laida, kurioje buvo susirinkusių iš įvairių Lietuvos apskričių 30 klausytojų.

Kursų klausytojai apmokymo praktikos darbų metu kaustė kariuomenės dalių arklius.

Minėtus kursus baigė visi ir gavo iš Žemės Ūkio Rūmų atitinkamus pažymėjimus ir ženklus.

Iš jų dauguma buvo šauliai ir šiaip tarnavę kariuomenėje — atsargos kariai.

Virš. A. Valančius.

Šaulių instruktorių kuopos prie 9 pėst. pulko 1-ji laida.

Spalių mėn. 13 d. buvo sušaukta Marijampolės, Šakių ir Vilkaviškio rinktinių iš būrių po vieną šaulį dvisavaitiniams kursams.

Kursantai gavo jaukią patalpą ir nuoširdų aprūpinimą pulke.

Dėstant ir veikiant plačiai panaudota pulk. ltn. Tarasenos vadovėlis „Kovotojo mokymas“. Šaudymo mokymą ir patį šaudymą paskatinti buvo paskirta 3 dovanos, t. y. sidabriniai žetonai — „Vytauto Didžiojo ženklas“. Na ir dėjo vyrai pastangas varžydamies tarpusavy ir rinktine prieš rinktinę. Geriausiais šauliais išėjo visų rinktinių po vieną šaulį, t. y. šakių — š. Greitaitis Pranas — 1 Gelgaudiškio š. būrio, Vilkaviškio — š. Kasperskas Gervazas, 5 Gražiškių š. būrio ir Marijampolės — š. dragūnas Baltrukonis Petras — 2 Balsupių š. būrio. Žetonus įteikė išleidimo iškilmių metų bataliono vadas kap. Grinkevičius.

Išleistuvės įvyko spalių mėn. 29 d. į kurias atvyko ir įgulos viršininkas pulk. Jurgaitis. Jis pasakė š. — instruktoriams kalbą, pabrėždamas svarbą karinio pasirengimo, sujungto su drausme, sumanumu ir iniciatyva. Čia buvo padėkota p. pulkininkui už jo nuoširdumą šaulius aprūpinant. Suskambėjo garsus „valio“ ir „sudiev tamstai“. Toliau pasakė kalbą bataliono vadas ir buvo įteikti pažymėjimai. Labai gerai kursus baigė I rinktinės š. Mozūraitis Petras, 4 Bardauskų š. būrio; VIII rinktinės š. Karpavičius, 1 Kybartų š. būrio, ir XIV rinktinės š. Kazlauskas Antanas, 23 Jūros š. būrio.

Pasakius kalbą šaulių instruktorių kuopos vadui kap. Lelešui, kad savo įgytas žinias ir praktiką turi perduoti savo būrio nariams, galinti jas, auklėtis drausmėj, nes per dvi savaites galima buvo duoti tik metmenis to ką turi pasiekti galingi šaulių būriai, nes apie mokslą yra pasakyta: „Daug išmokau mokykloje, daug išmokau knygas skaitydamas, bet daugiausia išmokau kitus mokydamas“. Sušukta „valio“ už galingą ir sujungtą Tėvynę Lietuvą, Vyriausiąjį ginkluotų pajėgų vadą, kariuomenę, S-gos vadovybę ir sugiedota Tautos himnas. Gražią kalbą kursantams pasakė vyr. leit. Alksnėnis. Kursantų vardu kelias mintis pasakė š. A. Kazlauskas ir įteikė visiems rinktinių vadams, kaip padėką, po bendrą kursantų fotografiją su jų visų parašais ir užrašu: „Gyvenime tas daugiausia laimi, kuris ne tik žiūri, bet ir mato“. Kursantai rikiuotėj, draug su rinktinių vadais ir puskarininkiais, atvyko į miestą dainuodami skambias dainas. Miesto gyventojai išsipylė į gatves pamatyti, kas čia taip gražiai dainuoja ir lydėjo žygiuojančius šaulius.

Vytautas.

IŠ SAVANORIŲ GYVENIMO.

Tauragė. Lapkričio 2 d. įvyko L. K. Savanorių sąjungos Tauragės skyriaus narių suvažiavimas.

Suvažiavimas praėjo geriausia nuotaika.

Atidarant buvo daug ir gražių sveikinimų, pav., sveikino savanorius ir pats su jais atsisveikino karo komendantas pulk. Stapulionis. Jo mintys buvo: „Savanoriai! Jūs stovėjote sunkiausioje tėvynės valandoje jos sargyboje — kovą laimėjote, tai stovėkite jos sargyboje ir dabar. Jūs prikėlėte Lietuvą iš miego — įveskite mūsų tautą ir į sostinę Vilnių. Jei ne jūs tai jūsų įpėdiniai turi tai padaryti!“ Garsus valio ir daugumos akyse ašaros palydėjo iš Tauragės išvažiuojančio, visų mylimo pulkininko žodžius. Dar sveikino burmistras p. Voldemaras tautininkų ir miesto gyventojų vardu, p. Straukas IV šaulių rinktinės, policijos vadas administracijos vardu ir Tauragės miesto pradžios mokyklos Nr. 1 vedėjas mok. A. Gulbinskas. Šį paskutinį sveikinimą savanoriai sutiko su entuziazmu, nes priminė jų žygius ir pasiaukojimą. Pirmieji savanoriai yra pavyzdys visoms mokykloms ir mokytojams auklėjant jaunąją kartą.

Pasibaigus sveikinimams, buvo p. Zaleckio politinis pranešimas, kurs iššaukė įdomių ginčų. Senosios valdybos pranešimą padarė p. Rabačius. Būta šokių tokių trūkumų. Naujai valdybai pavesta likviduoti visus trūkumus ir kaltininkus surasti. Išsikalbėjus visais savanorių ekonominiais ir medalo gavimo reikalais, nutarta dar neturintiems savanorio medalo duoti 6 mėn. laiko jį gauti, o negavus laikinai šalinti iš sąjungos. Tauragės apskrity visi savanoriai žemė aprūpinti. Išrinkta valdyba, kuri šiaip pareigomis pasiskirstė: 1. pirmininku Zaleckis, 2. vicepirmininku Mozeris, 3. sekr. Adomavičius, 4. išd. Šeštokas ir 5 nariu Vaišvila. Išrinkta ir rev. komisija su garbės teismu. Pradžioje susirinkimo buvo pasiūsta sveikinimai J. E. Resp. Prezidentui, kariuomenei, šauliams, vilniečiams ir ukrainiečiams. Triukšmingiausiai pasveikinta savanorių centro valdyba jos pirmininko asmenyje, kuris buvo atvykęs į tauragiškių suvažiavimą. Palinkėta, kad vestų sąjungą garbingu savanoriams keliu.

Šaukiant valio už J. E. Resp. Prezidentą ir kariuomenę, ir giedant Tautos himną susirinkimas baigtas.

Reikia pažymėti, kad Tauragės savanoriai yra labai darbštūs. Nors buvo labai blogas oras, bet jų susirinko per 70 asmenų iš tolimų apskrities kampų.

Aidas.

Futbolo rungtynių jubiliejus. Kitais 1931 metais sukan-ka lygiai 20 metų nuo tos dienos, kai Kaune buvo suruoštos pirmos viešosios futbolo rungtyinės. Rungtynes organizavo Kauno sporto draugija, įsikūrusi 1907 metais. Rungtyne dalyvavo tos pačios draugijos dvi komandos — „mėlynųjų“ ir „geltonųjų“. „Mėlynųjų“ komandos kapitonu buvo draugijos organizatorius p. Petrauskas, dabartinis pulkininkas leitenantas, geležinkelių stoties komendantas.

Šmelingas ir Nurmi.

Apie šias dvi sporto garsenybes (tiesa, pirmojo visai ne užtarnauto) turi didelio pasisekimo toks anekdotas.

Savo brangaus palto pamušale Šmelingas didelėmis raidėmis išsiuvinėjo tokį užrašą:

— Vagių žiniai. Šis paltas priklauso Maksui Šmelingui.

Žinoma, niekas nenorėjo turėti „reikalų“ su tariamuoju pasauliniu boksu čempionu. Šmelingas visuomet paltą kabinavo pamušalu išorinėn pusėn ir jis visada jį rasdavo. Bet štai neseniai Šmelingas vietoj palto rado tik raštelį. „Širdingiausių linkėjimų. Nurmi“.

Visa komanda į kariuomenę. Per paskutinį naujokų ėmimą Lenkijoje viename mieste (Lvove) atlikti karinę prievolę stoji visa to miesto A klasės futbolo komanda. Visi žaidėjai rasti tinkami ir priimti kariuomenėn.

Ir mūsų futbolo komandos šiais metais davė nemažą skaičių savo žaidėjų į kariuomenės eilės. Iš jų paminėtini Štašinskas, „Tauro“ vartininkas, Citavičius, „Kovo“ puolėjas, Racevičius, LFLS havbekas ir kt.

Amerika keičia futbolo taisykles. Amerikiečiai mėgsta viską savotiškai tvarkyti ir net sportą. Į tą paskutinį savotiškumą reikia priskaityti ir futbolą. Vietoj iki šiol buvusių

dviejų puslaikių po 45 m., amerikiečiai pas save įvede keturius puslaikius po 22 minutes ir keisis vartais po du kartus.

Bendrai reikia pastebėti, kad amerikiečiai vis daugiau pradeda domėtis futbolu. Iki šiol pirmoj vietoj didelį susidomėjimą sukeldavo bokso rungtynės ir golfas; dabar amerikiečius daugiau vilioja futbolas. Reikia manyti, kad iš Europos prasidės masinis gerų futbolistų persikėlimas į dolerių šalį uždarbiauti.

Naujo pasaulio rekordo istorija.

Spalių mėn. pabaigoj Paryžiuje prancūzas Jules Ladoumegue sumušė pasaulinį rekordą, priklausantį dr. Peltzerui 1500 mtr. bėgimo distancijai, pataisdamas iš 3:51 sek. laiko iki 3:49,2 sek. Štai trumpa istorija šito nepaprasto rezultato.

Pirmas oficialus rekordas 1896 m. buvo įskaitytas prancūzui Soalhatui — 4:16,8 sek. Tačiau mėnesiui praslinkus rekordas liko sumuštas taip pat prancūzo — 4:10,4 sek. Šis rekordas liko tik sumuštas 1900 m. anglo Benneto — 4:06 sek. ir taip pat išsilaikė keturius metus. 1904 m. amerikietis Lightbody šią distanciją prabėgo per 4:05,4 sek.

1908 m. anglas Wilson buvo pirmas, kuris bėgo mažiau, negu keturias min., būtent, 3:59,8 sek. Rezultatas buvo laikomas nepaprastas, tačiau tikrą sensaciją sukėlė 1912 m. amerikietis Kiviatas, pagerindamas rekordą 4 sek (3:55,8 sek.).

1917 m. švedas Zanderis dar kiek pagerino rezultata — 3:54,7 sek. Tais pat metais pirmą kartą išskyla garsusis Paavo Nurmi. 1923 metais Nurmi parodo naują rekordinį laiką — 3:53 sek. 1924 m. Nurmi sumušė savo paties pasaulinį rekordą ir laiką pagerino — 3:53,6 sek. Atrodė, kad greitumo riba jau pasiekta ir rezultata pagerinti galima tik prie didesnės konkurencijos žymių bėgikų. Ir štai 1926 m. Berlyne susitinka trys pasaulinio masto ilgų distancijų bėgikai: Nurmi, Peltzer, Wide. Nugalėtoju išėjo Peltzeris, laimėdamas naują pasaulinį rekordą — 3:51 sek. Šis rekordas išsilaikė iki š. m. spalio mėn.

Per š. m. mūsų kariuomenės rungtynės 1500 mtr. bėgimo laiką jaun. pusk. Rinkūnas parodė — 4,39 min.

Kinijos futbolistai atvažiuos Europon. Po ilgų derybų dėl atvykimo į Europą ilgesniam laikui Kinijos rinktinės futbolo komandos išspręstos teigiamai. Kiniečiai atvažiuoja pavasarį. Rungtynių organizacinį darbą pasiėmė Švedijos futbolo lyga. Eilę rungtynių įvyks tarp gegužės 7 — 31 d.

Vokiečiai stiprina karo laivyną.

Vokietijos karo laivynas Versalio taikos sutartimi tapo labai sumažintas. Tačiau vokiečiai stengiasi turėti nors ir nedidelį, bet modernišką karo laivyną. Tuo tikslu vyriausybė priėmė 1931—1936 m. karo laivų statybos planą, pagal kurį 1932 m. turi būti baigta šarvuoto karo laivo „Ersatz Preussen“ statyba. 1931 m. pradės statyti šarvuotą karo laivą „Ersatz Lothringen“, kurį baigs 1934 m. Trečią šarvuotą „Ersatz Braunschweig“, pradės statyti 1932 m., o baigs 1936 m. Ketvirtas šarvuotis „Ersatz Elsass“ bus pradėtas 1934 m. Ateinančiais metais bus baigta karo laivo (kreisoriaus) „Leipzig“ statyba.

Taip pat šis planas numato 1934—36 m. pastatyti 4 naikintojus. Po 1936 m. vėl bus statomi 4 naikintojai.

Šiam planui įvykdyti reikės apie 300 milijonų markių. Kasmet bus skiriama po 50 milijonų markių.

Vokiečiai remia civilinę aviaciją.

Po didžiojo karo vokiečiai negali turėti karo aviacijos. Tačiau jie daug dėmesio kreipia civilinei aviacijai. Ateinančių 1931 m. biudžete numatyta 36 milijonai markių aviacijai remti. 19 milijonų markių teks oro susisiekimo bendrovei „Lufthansa“.

LENKIJA.

Lenkų karo laivyno statyba.

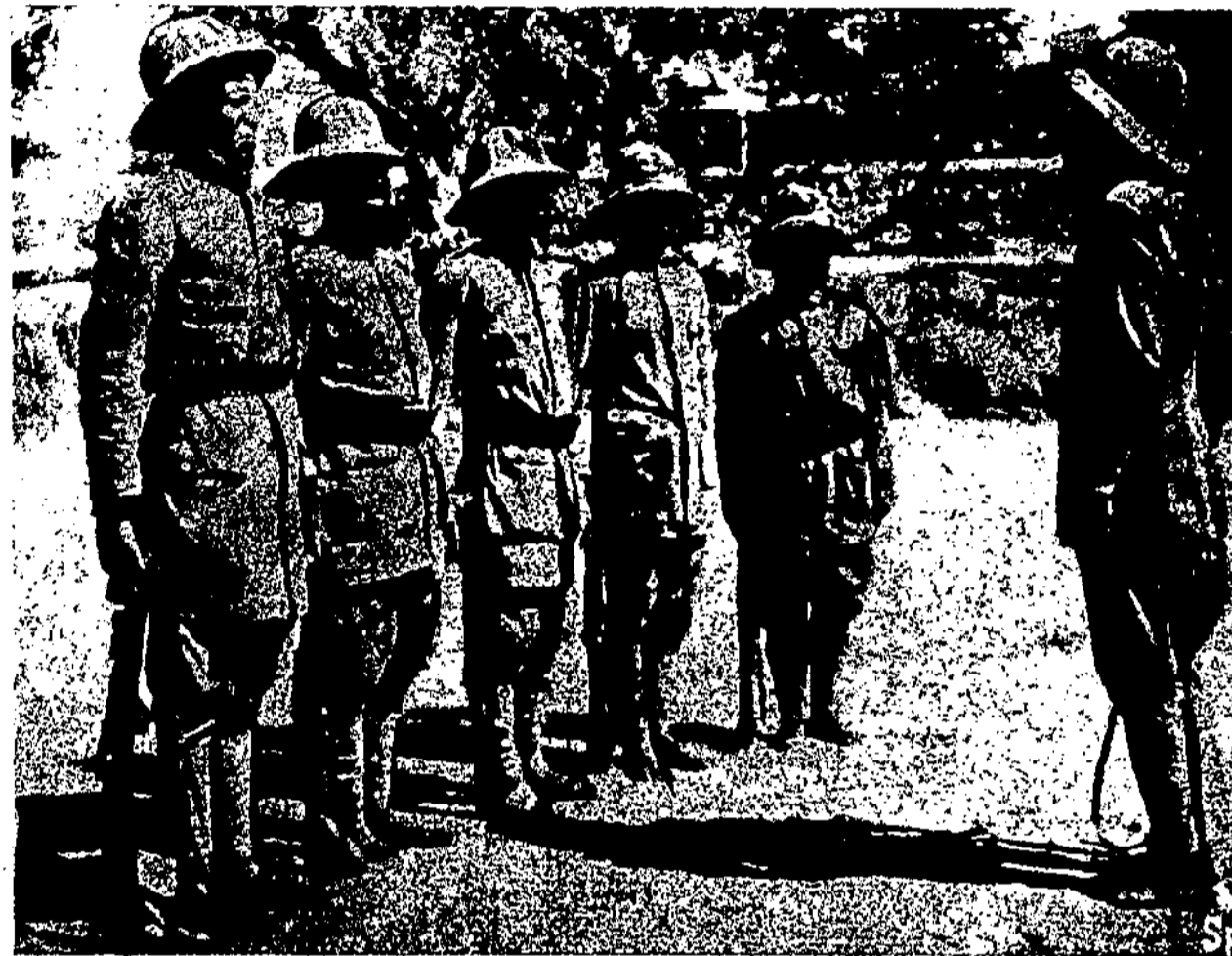
1924 metais lenkai yra nustatę vad. „mažąją“ karo laivyno statybos programą. Ta programa buvo numatyta per 12 metų pastatyti 6 kontrtorpėdininkus ir 9 nardomuosius laivus. Tačiau dėl finansinių sunkumų programa vargiai bus įvykdyta. Nors praėjo jau 6 metai, t. y., numatyto termino

pusė, bet tėra Prancūzijos laivų statykloms užsakyta ir baigiama statyti 5 laivai: 1 kontrtorpėdininkas „Wicher“ jau perduotas Lenkijai, antras kontrtorp. „Burza“ bus perduotas gruodžio ar sausio mėnesį; iš 3-jų užsakytų nardomųjų minų statytojų „Wilk“ atplauks šį mėnesį, „Rys“ — gruodžio ar sausio mėn., o paskutinysis „Żbyk“ — ateinančių metų pavasarį.

Daugiau laivų, kaip numato laivyno statybos programa, nėra užsakyta ir apie jų statymą nieko negirdėti. Tur būt, lenkams dar ilgai teks laukti kol jie taps jūrų galiūnais.

Kursai atsargos karininkams.

Lenkijos atsargos karininkų sąjungos Varšuvos apygardos valdyba organizuoja savo nariams kelerius kursus. Artimiausiu laiku atidaromi fechtavimo, dujininkystės instruktorių ir automobilių bei motociklų valdymo kursai. Vėliau ruošiamasis organizuoti sniegčiūžininkų kursai ir raitosios artilerijos atsargos karininkams tobulinti kursai.

Originališka rūmų gvardija. Lapkričio pradžioj įvyko Abisinijos valdovo, Neguso Ras Tafari, vainikavimas. Jo gvardija, tiesa, savo uniforma kiek panaši į Europos kariuomenę, bet apavo nevartoja.

SUOMIJA.

Nardomųjų laivų statyba.

Pereito mėnesio 13 d. buvo iškilmingai įvestas į rikiuotę suomių pirmasis naujai pastatytas nardomasis laivas (minų statytojas) „Vetechinen“. Laivas pastatytas savose laivų statyklose Turku („Kreiton ir Vulkan“ firmos). Laivo statyba truko 27 mėnesius. Jo vandens talpumas 450 tonų.

Kitas nardomasis minų statytojas „Vesichinen“ 450 tonų jau rugpiūčio mėnesį nuleistas į vandenį ir dabartiniu metu bandomas Turku šcherose. Spaudos pranešimu, bandymų rezultatai esą geri ir ateinančių metų vasaros pradžioje „Vesichinen“ bus įvestas į rikiuotę.

Mažas (99 tonų vandens talpumo) nardomasis minų statytojas „Saukko“ buvo nuleistas į vandenį š. m. liepos mėn. pradžioje, o rugpiūčio—rugsėjo mėnesiais jau buvo bandomas. Bet pasirodė „Saukko“ turįs kai kurių trūkumų ir todėl bandymus teko nutraukti, kad tuos trūkumus pašalintų.

Paskutinis iš statomųjų nardomųjų laivų „S. V. III“ dar tebėra statyklose. Jo nuleidimas į vandenį laukiamas ankstyvą pavasarį, tad dar tą pačią vasarą jis jau galės būti įvestas į rikiuotę.

Suomių jūrininkai užsieniuose.

Suomių karo ministerija š. m. pavasarį išsiuntė į Angliją tobulintis 4 karininkus-jūrininkus (2 rikiuotės ir 2 jūrų inžinierius). Šie karininkai per vasarą plaukiojo anglų kreiseriais ir kontrtorpėdininkais.

Be šių karininkų, švedų jūrų karo akademijoj jau antri metai mokosi du suomių karo laivyno karininkai.

Šokimas iš 5200 metrų aukščio.

Neseniai vienas vokiečių lakūnas (Resch) pakilęs Kassely į 5.200 mtr. aukštį, išsoko su parašiotu iš lėktuvo ir laimingai nusileido žemėn. Tuo būdu pastatytas naujas pasaulinis rekordas šioj srity. Senasis rekordas buvo 4.300 mtr. aukščio.

Politinė apžvalga.

Naujos politinės valstybių sąjungos projektai.

Rusijos—Vokietijos—Italijos—Turkijos sąjunga?

Europos spaudoj paskiausiu laiku labai rimtai kalbama apie naujus sumanymus politinėms valstybių sąjungoms sudaryti.

Prancūzų laikraščiai iškėlė aikštėn vokišką projektą sudaryti 4 valstybes, būtent, Vokietiją—Sovietų Rusiją, Italiją ir Turkiją į galingą sąjungą, nukreiptą prieš Santarvės valstybes.

Dalykas toks, kad visos šios valstybės labai nepatenkintos susidariusia po Versalės sutarties politine padėtimi. Vokietija, kaip žinoma, jau senai stengiasi žūt būt atgauti Danigą ir panaikinti jo koridorių, kuriuo Rytprūsija yra atskirta nuo bendro Vokietijos valstybės kūno. Tai, žinoma, labai neigiamai atsiliepia Rytprūsijos ekonominei būklei. Be to, vokiečiai dar nori atgauti kai kurias Aukštųjų Silezijos žemes, lenkų atimtas. Vienu žodžiu, vokiečiai yra griežtai nusistatę pasiekti Versalės sutarties peržiūrėjimo ne tik dėl šių politinių klausimų, bet ir dėl reparacijos klausimo. Mat, vokiečių gyventojams reparacijų mokėjimas net ir palengvintu Jungo planu vis dėlto yra sunki našta. Dėl to viso vokiečiai ir veda smarkią propagandą už lenkų rytų sienų reviziją (peržiūrėjimą); tuo reikalu ieško sau sąjungininkų. Vienas tokiu gali būti Sovietų Rusija. Ši taip pat nepatenkinta dabartine lenkų teritorialine padėtimi, susidariusia pagal Versalės sutartį, kuria lenkai gavo Galiciją, o vėliau priverstina taikos sutartimi su Rusija 1921 m., atplėsta iš Rusijos didelė teritorija, gyvenama gudų, ukrainiečių ir rusų. Be to, rusai turi nuolatinius ginčus su lenkais pasieny ir net Varšuvoj, kur jau buvo keletą sykių pasikėsinimas prieš Sovietų Rusijos atstovus. Žodžiu, rusų—lenkų santykiai yra nepergeriausi. Sovietų Rusija, kaip ir Vokietija, laukia progos atsiskaityti su lenkais. Anksčiau ar vėliau susidūrimas tarp tų abiejų valstybių neišvengiamas.

Italija taip pat jaučiasi nuskriausta Versalės sutartimi, kuri suteikė Prancūzijai beveik hegemoniją Europoj. Prancūzai sudarė Balkanuose vadinamąją mažąją Santarvę ir užėmė tenai svarbią poziciją. Tuo prancūzai išiviešpatavo Viduržemės jūroj. Italija taip pat ieško galimybės sustiprinti savo įtaką Balkanuose, kuri lig šiol dar yra silpna.

Kaip žinoma, italų valstybės vadai Mussolini savo aktinę politiką Balkanuose aiškina tuo, kad, girdi, italams reikalinga kolonijų arba naujų žemių, kur Italija galėtų savo gyventojų perteklių perkelti. Be to, tarp dabartinės Italų vidaus tvarkos ir prancūzų valstybinės santvarkos yra didelis skirtumas ir dažnai tarp abiejų valstybių kyla ginčai dėl prancūzų rėmimo fašistų priešų, gyvenančių Prancūzijoje.

Dėl visų čia minėtų aplinkybių italų prancūzų santykiai yra gana įtempti, o neseniai Mussolini pasakyta kalba, apie kurią buvo rašyta paskutiniame „Kario“ N-yje, tuos santykius dar paaštrino. Kalbant apie Turkiją, reikia pasakyti, kad ši taip pat yra priešingai nusistačiusi Santarvės valstybių atžvilgiu, nes išėjo iš didžiojo karo kaip nugalėta ir susilpusi. Turkija turi visą eilę ginčytinų klausimų su Anglija ir Prancūzija ir jau senai draugauja su Sovietų Rusija.

Tokioms politinėms aplinkybėms esant, yra susidariusios gana palankios sąlygos minėtai sąjungai sukurti. Vokiečiai šioj sąjungoj vaidins svarbiausią vaidmenį ir pasistengs išnaudoti Rusiją ir Italiją savo politiniams tikslams — pirmoj eilėj lenkų rytų sienų peržiūrėjimo reikalu.

Nenuostabu todėl, kad šios sąjungos idėja kyla vokiečių tautininkų tarpe, kurie yra žinomi kaip Versalės sutarties griežti priešai.

Prancūzų spauda yra labai susirūpinusi dėl šios sąjungos projekto ir stengiasi įrodyti vokiečiams tokios sąjungos pavojingumą. Prancūzai siūlo vokiečiams sudaryti sąjungą su jais, ir už tai Prancūzija padarysianti Vokietijai visą eilę politinių nusileidimų: 1) reparacijų mokėjimo klausimu; 2) Saaro srities grąžinimo reikalu; 3) leis Vokietijai susijungti su Austrija; 4) vokiečiams bus leista turėti lygiai su Prancūzija kariuomenę; 5) bus palengvintas lenkų rytų sienų peržiūrėjimo klausimas; 6) vokiečių kolonijų grąžinimo klausimas.

Kaip matome, sąjungos klausimas, tiek Vokietijai, tiek Prancūzijai, labai rūpi. Bet vargu toksai klausimas greit bus išspręstas. Bus, matyt, ieškoma kitokių kelių.

Latvių politika lenkų ir lietuvių atžvilgiu.

Šiuo klausimu neseniai buvo išspausdinta keletas straipsnių latvių spaudoj. Viename laikrašty išspausdintas lenkų—

latvių vienybės pirmininko p. Skujenieko straipsnis, kuriame jisai svarsto klausimą, su kuo Latvija turėtų padaryti sąjungą, su Lenkija, ar Lietuva. Autoriaus nuomone, Latvijos saugumą gali patikrinti ne sąjunga su Lietuva, bet su Lenkija. Į tas p. Skujenieko išvadas reagavo kitas palankus Lietuvai dienraštis — „Pėdēja Bridi“, kuris sako, kad Skujenieko pažiūra neturi jokios svarbos, nes jo partija Latvijos seime turi iš viso 2 atstovų, kurie turi prekybos reikalus su lenkais.

Minėtas laikraštis įdėjo atsargos karininko Liberto straipsnius, labai palankius Lietuvai. Autorius viename savo rašiny, antrašte „Vilnius Lietuvai“ rašo, kad Latvija ir Lietuva tarptautiniame gyvenime gali būti kaip vieninga tauta. Kas užpuls Lietuvą, tas tuo pačiu užpuls ir Latviją, nes kas yra Lietuvos priešas, tas ir Latvijos priešas. Dėl to draugauti su Lietuvos priešais, kurie yra pagrobę brolių tautos sostinę Vilnių, Latvijai nereikia.

Toliau p. Libertas sako, kad kol lenkai nėra likvidavę Vilniaus klausimo lietuvių naudai, Latvija lenkų atžvilgiu turi laikytis taip pat, kaip Lietuva. Dėl Lenkijos autorius rašo, kad su ja Latvijai nėra prasmės daryti sąjungą, nes ji nėra ir negali būti Latvijos saugotoja.

Tik bendrai su Lietuva Latvija gali kilti ar kristi, ir tik Latvijos—Lietuvos vienybė gali būti abiejų valstybių nepriklausomybės ir laisvės tikrasis pagrindas. To dėliai Latvija visomis jėgomis turi stoti už Lietuvą, kad ji atgautų Vilnių. „Pėdēja Bridi“ griežtai pasisakė prieš militarinės sąjungos sudarymą su Lenkija, nes, sudarius su lenkais tokią konvenciją, latviams tektų dėti savo galvas Prūsijos sienose už lenkų interesus, nes anksčiau ar vėliau vokiečiai iškels lenkų rytų sienų peržiūrėjimo klausimą.

Turkijos ir Vengrijos santykiai.

Žiniomis iš Konstantinopolio, tenai atvyko Vengrijos užsienių reikalų ministeris, kuris labai iškilmingai buvo suktas.

Jo atvykimo tikslas — sudaryti draugingumo sutartį su Turkija. Politiniuose sluoksniuose kalbama, kad ši sutartis bus nukreipta prieš Santarvės valstybes, kurių politika, tiek Vengrija, tiek Turkija, nėra patenkintos.

Mano perplaukti šiaurės ašigalį.

Visas pasaulis kalba apie nepaprastai drąsų australietį H. Vilkins, kuris ruošiasi nardomuoju laivu perplaukti šiaurės ašigalį ledų apačia. Tai gal bus pavojingiausia kelionė, kokias tik pasaulis žino. Pasinerti į vandenį ir, palindus po keleto metrų storumo ledais, plaukti be galo rizikinga. Bet nestinga žmonių, kurie nesigaili atiduoti mokslui net gyvybės. Tik tokių žmonių dėka mokslas stebina pasaulį.

Maždaug prieš metus, kada H. Vilkins pirmą kartą viešai pagarsino šį savo sumanymą, pasaulis nustebo. Visi laikraščiai pradėjo rašyti apie šią nepaprastą kelionę. Vieni tvirtino, kad tokia kelionė negalima, beprotiška ir t. t. Kiti manė, kad tuo Vilkins nori tik savo vardą išgarsinti, kad jis apie tokią kelionę nė nemano. Nestigo ir tokių, kurie Vilkinsą palaikė nepilnapročiu.

Drąsus australietis, nieko nebedamas, ruošesi prie tikslo. Ilgai jis klajojo po pasaulį, kol surado žmonių, kurie sutiko jo ekspediciją kredituoti. Australijos valdžia šiam mokslui žygiui neskirianti nė vieno perry (Perry — Australijos pinigais).

Dabar jau Vilkins turi visų moderniausių nardomąjį laivą, kurio ilgis 115 metrų ir mašinos turi 500 arklių jėgų stiprumą.

Ekspedicija susideda iš 18 žmonių, kurie yra įvairiausių tautų: Amerikos, Prancūzijos, Vokietijos ir kitų. Vyriausias ekspedicijos vadai yra pats Vilkins. Nepaprastą kelionę mano pradėti 1931 m. gegužės mėn. Jie, nuvažiavę į Špicbergeną, pasiners į vandenį ir, palindę po ledais, leis per šiaurės ašigalį Aliaskos link. Kelionėje mano išbūti 50 dienų. Kelio ilgis, kurį jie turės perplaukti, bus apie 2000 jūros mylių.

Ekspedicija turės su savimi siunčiamąją radio stotį, nepaprastai tobulą aparatą daryti vandens gelmių nuotraukoms ir daug kitko.

Kas antrą dieną laivas, išsikeldamas į paviršių, turės pramušti 2 — 5 metrų storumo ledus. Jie tai atlikti mano daugiau cheminiiais būdais. Išėję į ledo viršų, jie per radio pasiųs kelionės išpūdžius, kurių pasaulis bus nepaprastai alkanas.

Ekspedicijos tikslas — išmatuoti pačiame šiaurės ašigalyje vandens gylis, temperatūra, ledo storumas ir t. t.

Jei šis drąsus žygis laimingai pasiseks, bus didelis mokslui laimėjimas.

St. Daunys.

Nauji leidiniai.

MŪSŲ KALENDORIUS 1931 METAMS. Lietuvos šaulių Sąjungos leidinys. 200 psl. Kaina 1 lt.

Mūs šaulių sąjunga kasmet pradėjo leisti rimtus ir turiningus kalendorius. Kitiems metams išleistas kalendorius taip pat tuo pačiu pasižymi. Yra daugybė įdomių rašinių ir informacijų iš įvairios srities: gamtos, ūkio, valstybės, sporto, sveikatos, švietimo, literatūros, meno, kariškos ir šauliškos srities ir t. t. Apskritai, sunku viską išvardinti. Surinktos reikalingiausios žinios, su kuriomis dažnai gyvenime tenka susidurti.

A. *Diama* (sūnus). DAMA SU KAMELIJOMIS. Romanas. Vertė A. Laurinavičius. „Vairo“ b-vės leidinys. Kaunas, 1930 — V. D. — m. 238 psl. Kaina 3 lt. 75 ct.

E. K. VYTAUTAS ANTRASIS. 5 veiksmyų vaizdas. Pirmas veiksmas. 1930 — V. D. — m. Kaunas, 32 psl. Kaina 1 lt. 50 ct.

Šiam vaizdely Vytauto Did., kaip veikiančio asmens, nėra, matyt, autorius laukia Vytauto antrojo, kuris gimtų kovai su lenkais. Tiesa, ir šiam vaizdely figūruoja Vytautas, bet ne tas, kurį šiame minime. Tai kažkoks Vilniaus krašto lietuvis „Aukštaitis Vytautas“. Veikėjų begalės, net 27. Tai rašytoja, veikėjas, kariai, šauliai, ūkininkai ir kt. Sunku ką nors pasakyti apie šio vaizdo vertę, nes tik pirmas veiksmas išleistas. Trūksta dar 4. Tik nesuprantama, kodėl autorius visus 5 veiksmus iškart neišleido, o barsto po vieną.

„MEDICINA“ 10 nr.

„MOKYKLA IR GYVENIMAS“ 6 (67) nr. Dešimties metų gyvavimo sukaktuvėms paminėti.

„ŠVIETIMO DARBAS“ 9 nr.

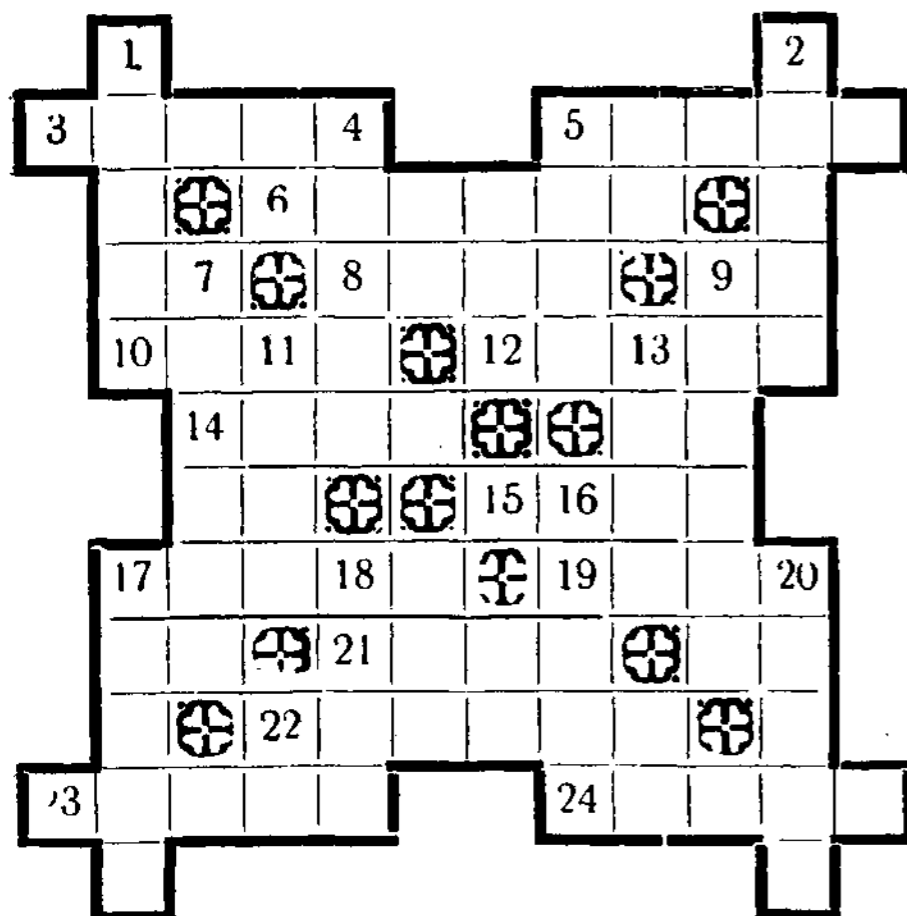
„ŽIDINYS“ 10 nr.

Galvosūkių 44 nr. sprendimas.

Jojanti zovadu vora dar verta buvo šaudyti, nes dar buvo galima kliudyti voros uodegą. Per tą laiką, kol mūsų kulkos pasieks, raitininkų vora galėjo prajoti tik 63 mtr. Nors voros galva jau pasislėpė už priedangos, bet jos uodega dar nebūtų pasiekusi priedangos per 27 mtr. (60 mtr. + 30 mtr. — 63 mtr. = 27 mtr.). Taikyti reikalinga į voros galvą, nes kol kulkos pasieks vorą, toje vietoje bus voros uodega.

Gerai išsprendė tik Pr. Palaišius (Karo Policijos Mokykla).

Galvosūkių 46 nr.

Skersai: 3. jėgos šaltinis, 5. giminė, 6. susisiekimo priemonė, 8. dviračių markė, 10. žemės plotas, 12. ūkio padargas, 14. pietų mėgstamas daiktas, 15. ta, kuri nieko nemato, 17. senovės babiloniečių kepurė, 19. avilio dalis, 21. naminis gyvulys, 22. moters vardas, 23. kaimo dirbtuvė, 24. kūno dalis.

Iš viršaus apačion: 1. pabaiga, 2. kūno dalis, 4. dėdė, kurio vardu amerikiečiai savo šalį

vadina, 5. mergaitės papuošalas, 7. šuns vardas, 9. vaikų mėgstamas klausyti dalykas, 11. ugniakalnio masė, 13. visiška ramybė, 16. moters vardas, 17. šeimos narys, 18. scenos darbuotojų veiksmas, 20. paukštis.

Ant. Bernotas.

Klaidų atitaisymas.

„Kario“ 44 nr. 890 psl. rašinėly „Daugiau kariško paruošimo“ (8 eil. iš viršaus) vietoj sakinio: „Ten, mokytojų dėka, įvestos privalomos kariško paruošimo pamokos“, turi būti: „Ten, ministerijos dėka...“

Redakcijos atsakymai.

J. D-čiui. „Pilypo kareiviškos dienos“ netinka, nes tokios rūšies jau keletas buvo.

Ats. virš. R. Potupui. Apie patrankėles rašinėlio įdėti negalėsime, nes jau gerokai pavėluotas. Gal ką nors savo parašytumėte iš kariškų dalykų.

A. J. T. „Dailininko St. Ušinsio paveikslų parodos“ aprašymą ir 3 paveikslus perdavėme „Šviesai“, kuri tokiais dalykais domisi. Sau pasilikome vieną paveikslą „Kapinės mėnesienoje“, kurį sunaudosime kitais metais Vėlinių numery.

A. Guodžiui. Uždavinių pobūdžio galvosūkių „Kariui“ netinka. Tamstos prisiūsti galvosūkių yra tikri uždaviniai, kurių pilna uždavinynuose.

J. Baltramiejūnui. Prisiūstos patarlės ir juokai netinka. Apie Čičinską „Kary“ jau buvo rašyta.

Antanui Žemaičiui. Eilės „Lvovo ir Vilniaus broliams“ temos atžvilgiu būtų įdomus dalykėlis, tik ne visur išlaikytas turinys ir eiliavimo forma.

Vyr. psk. L. Grigaičiui. Prašome pranešti kuriam „Kario“ nr. buvo įdėta Tamstos korespondencija ir minima pulko fotografija.

Kokių verslų esama didmiesčiuose

Dideliuose miestuose, kur telkiasi įvairių įvairiausių profesijų ir verslų žmonės, atsiranda gudruočių, kurie ven d mi rimtesnio darbo, užsidi. ba sau duoną gana originališkais būdais. Štai pažiūrėkim kokių „verslų“ yra išgalvoję Paryžiaus pcdugnio gyventojai.

Gelbėtojai. „Darbuojasi“ visuomet dviese. Vienas šoka į upę ir „skęsta“, antrasis jį „išgelbėja“ ir už tai gauna valdišką premiją 25 frankus, kuriuos paskui abu dalosi. Verslas nelabai pelningas, bet gi yra specialistų, kurie apvažinėja visas Prancūzijos upes ir pajūrio miestus.

Automobilių aukos. Verslas taip pat nelengvas, bet užtat pelningesnis už pi. majl. Nužiūrėjęs kur nors turtinę, nelabai greitai važinėjantį automobilį, „specialistas“ „netyčiomis“ pakliūva po juo. Vyk siai pakliūves po automobiliu „geruoju“ susitaiko su jo savininku, gaudamas už tai keleta šimtų frankų. Bet nevisuomet kritimo po automobiliu būna laimingas. Kartais automobilio ratai gerokai „specialistą“ aplaužo. Tada tenka automobilio savininko lėšomis atsigulti į ligoninę, iš kurios išėjus reikalaujama iš automobilio savininko atlyginimo.

Negrai. Paryžiaus darbininkų kvartaluose bei priemiesčiuose yra įvairiausių balaganų, cirkių ir pan. pasilinksmavimo istaigų. Publikai privilioti prie jų įėjimo dažniausiai stovso, raudonais frakais apvilkti, negrai. Tie „negrai“ tai gryniausieji prancūzai. Jie už 5 frankus duoda ištepti juodai savo veidus ir stovi prie įėjimo nuo 7 ligi 12 val. nakties. Kitais vakarais jie už 1 franką nuo seanso eina imtynių su profesionaliais stipruoliais ir, žinoma, būna nugalėti.

Riebalų pūtėjai. Paryžiuje yra daug pigių valgyklų. Jose duodamos sriubos yra gaminamos iš vandens ir trupčio daržovių. Kad sriuba atrodytų riebi, ant jos pavi šiaur užpučiama keletas lašelių aliejaus. Prie virtuvės durų sodinamas su bliudelį karšto aliejaus „specialistas pūtėjas“. Kai tarnas neša į valgyklą sriubos lėkštes, tai „rūtėjas“ į kiekvieną jų šiaudeliu užpučia ant sriubos riebias dėmes.

Kačių gaudytojai. Šie „specialistai“ veikia darbininkų kvartaluose arba miestų soduose, kur katės mėgstas slankioti. Prisigaudę kačių, jie jas užmuša ir kailelius parduoda tam tikriems pirkliais, o mėsą į užmiesčio traktierius, kur iš jos gaminamas „triušio kepsnys“, arba parduoda į kaulų fabrikus. Už katės kailių gaunama nuo 1 iki 5 frankų (atsižvelgiant į veislę), o už mėsą 1 — 2 fr. Per dieną toks „specialistas“ uždirba iki 25 frankų.

Kamsčių rinkėjai. Renka gatvėse ir turgavietėse senus, naudotus bonkų kamsčius. Už 100 kamsčių gauna 1 franką.

Vabzdžių gaudytojai. Gaudo paukščiams maitinti vabzdžius. Už pusę kilogramo vabzdžių gaudytojas gauna 8 — 10 frankų.

Pietų Amerikoj gyvena paukštis vadinamas varpu. Pavadinimas kilo iš to, kad šis paukštis turi balsą visai panašų į bažnyčios varpų skambėjimą. Be to, jo balsas toks skardus, kad girdimas bent 5 kilometrų atstume.

Saugi vieta Indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operac.

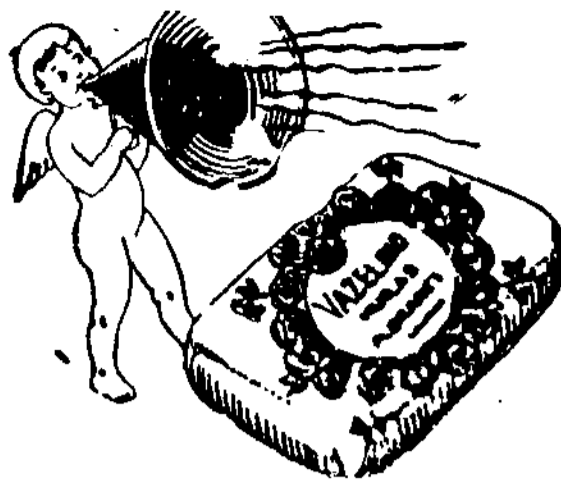
Lietuvos Koperacijos Bankas

Kaunas, Laisvės alėja 62. (Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

„Karys“

Mūsų draugas.

Tad ne tik skaitykit, bet ir platinkit!!!

Kaip šilkas švelni

taps Tamstų oda, jei vartosite

vazelino muilą

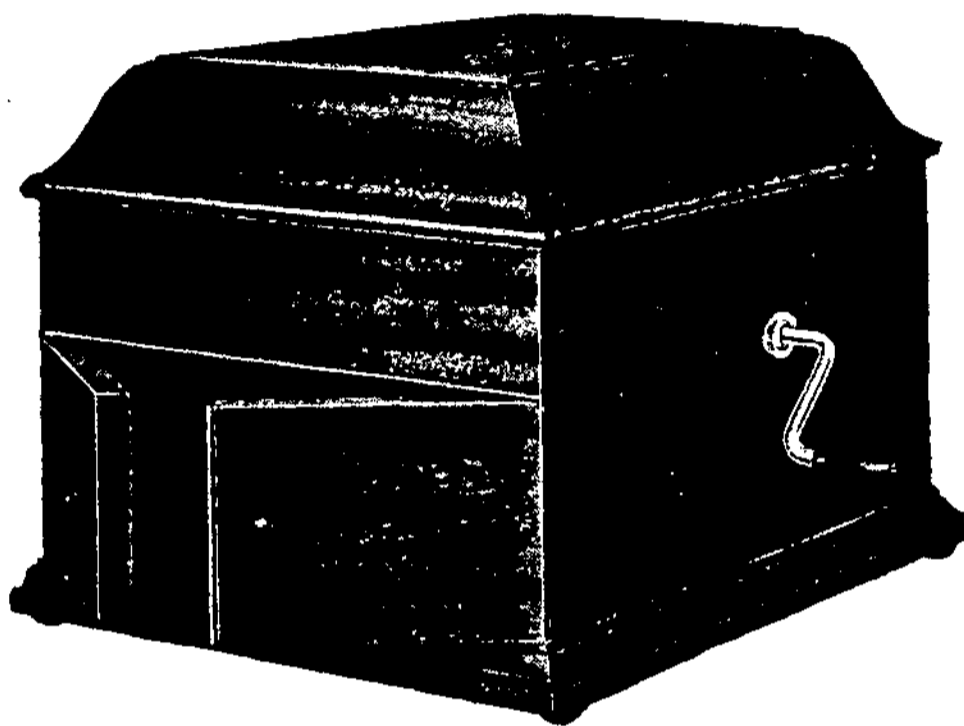
tik firmos **Florance, Kaunas.**

Saugokitės padirbimų!!!

Higiena - sveikatos sargas

Ligi šiam laikui geriausias higienos mokslui lietuvių kalba vadovėlis yra dr. S. Abramavo pradedamasis higienos kursas. Redagavo d-ras Žemgulytė. Piešiniai tekste. Kaina sumažinta iš 4 lt. į 3 lt. Reikalaukite knygynuose arba iš leidėjo

„Švyturio“ B-vės KAUNAS KĘSTUČIO, 36.

Didžiausias pasirinkimas gramofonų, gramofonams plokštelių ir įvairių muzikos instrumentų

ODEON

Muzikos instrumentai

ODEON

Gramofonams plokštelės

C. SCHÜTZE

MUZIKOS NAMAI

Generalinis ODEON atstovas
Kaunas, Laisvės al. 25. Tel 280

J. Paškauskas,

siuvėjas, Mickevičiaus g-vė 26 nr. priimu užsakymus kariškiems ir civiliškiems rūbams. Darbas atliekamas pagal pasaulinę madą. Kainos prieinamos. **Duodama išsimokėtinai.**

Visų svajonė rasti gerus kvėpalus jau išsipildė. Paskutinėmis dienomis parfumerijos fabrikas

„STELLA“ Kaune

išleido aukštos kokybės kvėpalus ir odekolonus pavadindamas „Šecherazada 1001 naktis“. Karališkų rūmų grožybės, apie kurias svajojame skaitydami indų legendą 1001 naktis, šiandien jau atsiekiami vartodami kvėpalus ir odekoloną „Šecherazada 1001 naktis“.

Reikalaukite vaistinėse ir vaistų sandėliuose.

„STELLA“ Kaunas.

Geriausias tepalas batams,

kuris suteikia puikų ir patvarų blizgėjimą ir negadina odos.

Chemijos fabrikas „Merkur“
Kaunas, Palangos g-vė 14 nr.

Reikalaukite geriausio tepalo

„Geležinis Vilkas“

Vienintelis Lietuvoje apžvalginis žurnalas
„Šviesa“

(Anksčiau vadinos „Žinių ir Literatūros Aruodas“) Ne kiekvienas gali perskaityti visus lietuviškus laikraščius. Vi-ką gali sužinoti iš „Šviesos“ apžvalgų: kas g rd ti užsieniuose ir Lietuvoje.

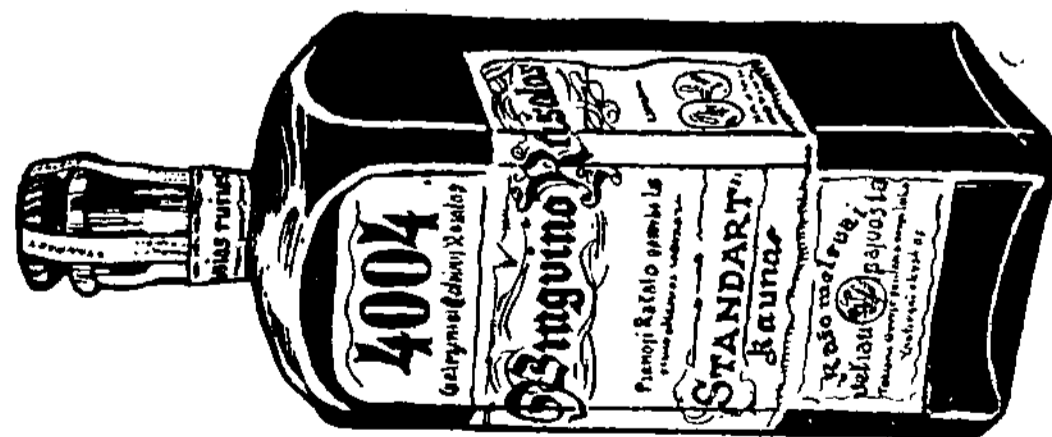
„Šviesa“ gražiosios literatūros skvriuje deda gar- sinų rašytojų rinktinių novelių ir apysakų.

„Šviesos“ kaina: metams 15 lt., 6 mėn. 8 lt. ir 3 mėn. 4 lt Užsieny metams 2 doleriai.

„Šviesos“ redakcijos ir administracijos adresas:
Kaunas, Kalnų g. 23 nr.

Pasiskubinkit išsirašyti.

Visur reikalaukite tik geriausio „Pingvino 4004“ rašalo.

Gelumbės Fabrikas „Drobė“

Kaunas, Šančiai, Drobės g-vė 56.

Gamina gerą medžiagą visų rūšių uniformoms ir civiliams.

Parduodama krantuvėse ir sandėlyje prie fabriko.
Tel. Kaunas pirmas 18.